

MARIBORSKI VEČERNIK

Cena 1 Din.

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2453
Izohaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Naše obmejno rokodelstvo

V razvoju je bilo, da je njega zobčasto kolesje raziralo tisto družabno plast, ki je bila temelj v oblikovanju meščanstva. Pri nas ob meji se je temu splošnemu socialno razvojnemu činitelju pridružil še nacionalni. Bilo je od vsega začetka postavljeno vprašanje: ali bo naše zavedno slovensko rokodelstvo vzdržalo na žgobjih tleh socialne in nacionalne borbe? Bila je to borba na življenje in smrt. Tujerodno rokodelstvo je bilo deležno vse podpore, protekcije in očitnih pristranosti na škodo slovenskemu obrtniškem življenju. Kdor je izpovedoval v našem obmejnem ozemlju v predvojni dobi svojo narodnostno zavest, je mogel računati z najhujšim. V tem je skrivnost obstanka. Naš slovenski rokodelci in obrtniki je moral biti na višku strokovne usposobljenosti, solidnosti in ustrežljivosti, ako je hotel na vročem konkurenčnem bojišču s protežiranim tujerodnim rokodelskim življenjem obstati. Pa je obstal. Nacionalne stiske so se s prevratom likvidirale. Strokovno znanje, temeljitost in ljubezen do dela je ostala.

Sijajna manifestacija tvornih sil našega obmejnega rokodelstva in obrtništva so bile obrtniške razstave v letih 1921—1923; izraz delovne sile, življenjske volje in želje po napredku. Ko je bilo naše obrtništvo na tem, da žanje sadove svojega dela in sposobnosti, so se na obzorju narodnega življenja pojavile nove stiske. Gospodarske stiske, ki so zajele ves svet. Ta grozen val pokončevanja človeških eksistenc je z razantno silo udaril tudi v rokodelski in obrtniški stan ter zapustil za seboj na široko zevajoče razpoke. Le odlični strokovni kvalifikaciji našega rokodelstva in obrtništva je pripisati, ako ni ta pokončevalna povodenj spremenila preje živalno delujočih delavnic v ruševine in pokopališča. Toda stiske so globoko zarezale v telo in kri našega rokodelskega stanu. Delo, ta vzvišeni poklicni spev rokodelstva, bi še bilo. Toda ta naš rokodelci za svoje delo ne dobi plačila. Kreditne možnosti so usahile.

Odmevi niso mogli izostati. Z najsilovitejšo resonanco so udarili tam, kjer so temelji rokodelskega stanu samega. Udarili so v živec poklicne rokodelske eksistence ter povzročili upadanje obrtniškega stanu. Število vajencev na področju naše banovine je zdrknilo od 15.000 na 8000. Število odjav obrtnih listov je v stalnem naraščanju in je doseglo že usodno število 6600. Na obsežnem področju mariborskega okrožnega odbora obrtniških združenj, ki sega od Prevalja do Dolnje Lendave, živi danes še samo 6000 obrtnikov in rokodelcev. V tem težkem položaju je prišla misel Obrtniškega tedna pod geslom »Temelj narodnega blaginjanja je krepak rokodelski stan!«

Tudi naše obmejno rokodelstvo in obrtništvo je z živahnostjo sodelovalo pri akciji tega tedna. Pri tem je v zboru 20.000 obrtnikov na področju naše banovine dvignilo tudi obmejno rokodelstvo svoj glas. V tem glasu so pojasnjene vse težave, ki tiščijo našega rokodelca za grlo in mu ne dajo dihati, pa tudi najbistvenjši pogoji obstanka in razvoja. Tu je vprašanje eksistenčnega minima, noveliranja zakona o obrtih, prepovedi stroke vsem konfekcijskim industrijam v krajih s prebivalstvom izpod 60.000, povzdige strokovnega in obrtno-nadaljevalnega šolstva itd. Za naše obmejno rokodelstvo pa je neprecenljivega pomena vprašanje temeljite zaščite domačega dela z odstranitvijo tujcev iz vseh podjetij. V tej točki prihajata naš rokodelci

Naša spomenica pred Društvom narodov

Društvo narodov prične danes ob 16. uri razpravo o jugoslovanskem spomenici zaradi odgovornosti za marseilleski atentat

ŽENEVA, 7. decembra. Na koncu včerajšnje seje Društva narodov je izjavil angleški delegat sir Eden, da je dobil od svoje vlade dovoljenje, da more sprejeti mesto poročevalca o jugoslovanski pritožbi. Ta izjava je vzbudila veliko pozornost in obenem tudi zadovoljstvo, ker dokazuje, da se bo vprašanje jugoslovanske pritožbe rešilo ugodno, obenem pa tudi častno. Kakor je znano, je sir Eden zastopal stališče, da bi se morala obtožba, ki je sedaj naperjena le proti Madžarski, raztegniti tudi na ostale države, ki so podpirale teroriste, ne ve se pa, ali bo angleški državnik tudi kot poročevalci zastopal to mnenje. Na drugi strani se pa govori, da je sedaj tudi Francija pripravljena na razširitev obtožbe in je

v tem smislu obvestila tudi že madžarsko vlado. Na vsak način pa zahteva Jugoslavija, kakor tudi celotna mala antanta, da se vprašanje teror. razčisti do dna in da popolno zadoščenje za marseilleski atentat.

ŽENEVA, 7. decembra. Danes se prične pred Društvom narodov razprava o jugoslovanski spomenici o Marseilleu. Madžarska delegacija je zato zelo nervozna. Včeraj in davi je bilo več konferenc med posameznimi delegati in delegacijami. Tudi ministri male antante so konferirali. Madžarski delegati so delali ves dan in vso noč, da dovrše svoj odgovor, ki pa do popoldneva še ni bil izročen D. n. Zatrjuje se, da bo odgovor umerjen in se bo bavil le z juridično

stranjo jugoslovanske spomenice, ne da bi se spuščal v politične zadeve. To se je zgodilo na zahtevo Rima, naj se lok preveč ne napanja. Popoldne se je pripravil ves material za popoldansko sejo, katera se popoldne še ni mogla vršiti. Seja se prične ob 16. uri z dveurnim govorom jugoslovanskega zunanjega ministra Jevtića, katerega bosta nato dopolnila še dr. Beneš in Titulescu. Nato bo dobil besedo delegat Madžarske, ni pa še znano, ali bo govoril Eckhardt ali sam zunanji minister Kanya. Naslednji govornik bo Laval, italijanski delegat Aloisi bo nato stavil kompromisni predlog, zadnji govornik pa bo sir Eden. Razprava bo trajala najbrže do prihodnje srede.

Velika zmaga Društva narodov.

POPOLN SPORAZUM GLEDE PLEBISCITA V POSAARJU. EDENOVA IN LAVALOVA SENZACIJA.

ŽENEVA, 7. decembra. Včerajšnja seja Društva narodov se more smatrati za enega največjih uspehov, kar jih je ta ženevska institucija doslej dosegla. Vprašanje posaarskega plebiscita je bilo rešeno tako naglo in v takem soglasju, kakor nihče ni pričakoval. Odboren je bil sklep odbora treh, ki je bil storjen na podlagi sporazuma med francoskimi in nemškimi eksperti, nato pa so prišle na vrsto senzacije, ki so vzbudile največje zadovoljstvo. Angleški delegat sir Eden je namreč izjavil v imenu svoje vlade, da je Anglija pripravljena poslati v Posarje za čas plebiscita svoje varnostne organe. Ta izjava pomeni popoln preokret v zadržanju Anglije do evropskih kontinentalnih vprašanj; saj je bilo doslej znano, da se London noče angažirati v teh zadevah. Čim pa je Eden izjavil pripravljenost Anglije, je vstal tudi italijanski delegat baron Aloisi in izjavil slično pripravljenost Italije. Enako pomoč sta komisiji obljubila dr. Beneš za Češkoslovaško in Litvinov za Rusijo. To pomeni, da se bo na ta način ustvarila prva oborožena eksekutiva Društva narodov. Prav tako senzacija je vzbudila izjava francoskega zunanjega ministra Laval, da Francija ne bo poslala v Posarje nobenih svojih varnostnih organov ali čet. Mimo tega pa bo odprlo klicala s posaarske meje tudi vse sedaj tam zbrane čete, da ne bi na ta način izgledalo, kakor da hoče vplivati na izid glasovanja. S tem je Društvo

narodov rešilo na najsijajnejši način vprašanje, ki je dolge mesece vznemirjalo vso Evropo in grozilo z velikimi in resnimi konflikt, ki bi mogli zaplesti naš kontinent nazadnje morda celo v novo vojno. Dasi Nemčija v Ženevi ni zastopana, je vendar takoj izvedela za včerajšnje sklepe Društva narodov in jih, kakor poročajo iz Berlina, odobrila. More se smatrati, da je ta sporazum glede Posarja močno izboljšal podlago za bodoči popolni sporazum med Parizom in Berlinom, obenem pa je postavil tudi Anglijo v službo velike evropske mirovne ideje.

Italija ni Franciji več tako potrebna

PARIZ, 7. novembra. Francoski zunanji minister Laval je podal novinarjem v Ženevi izjavo, da je sporazum med Francijo in Italijo nemogoč, ako Italija ne opusti svoje politike proti Jugoslaviji in mali antanti in se z njo ne sporazume. Ta izjava, ki se tolmači tako, da je zaradi izgledov na sporazum z Nemčijo Franciji Italija sedaj manj potrebna, je vzbudila veliko pozornost, a velik je tudi njen utis v Italiji, dasi listi o njej očitno ne smejo poročati.

PROTI MADŽARSKI PROPAGANDI

PRAGA, 7. decembra. Na Slovaškem bo v kratkem zgrajena velika radio-postaja, ki bo v prvi vrsti namenjena pobijanju madžarske propagande.

in delavec skupaj. Trpkost njune usode ima skupno izhodišče v prevelikem številu tujih delovnih moči, ki imajo svoj zaslužek po naših delavnicah in tvornicah. Kako naj živi in uspeva naš rokodelci, ako mu tujec odjeda kruh? Pod valjarjem teh duševnih okoliščin leži po teptano naše obrtništvo, predvsem krojaštvo in čevljarstvo.

V glasu, ki ga je ob Obrtniškem tednu dvignilo naše rokodelstvo, pa je tudi nekaj kakor krik po pomoči, zaščiti in podpori. Ta pomoč je najprej v našem rokodelstvu samem. Obmejno rokodelstvo se odlikuje po živem nacionalnem prepričanju. Saj je danes v Mariboru, centru

obmejnega ozemlja, jedva še 20% tujerodnih rokodelcev. Nacionalno zavedno rokodelstvo si je v nekaj letih priborilo popolno zmago ter odločno prevladalo. Uspeh je prihajal iz organizacije. Treba je le še kompaktnejše organizacijske strnjivosti ter neprestanega prepajanja rokodelskih plasti z vrelcem neskaljenostanovske zavesti. Strumna organizacija in plamteča zavest čuda ustvarjata. Sporedno pa mora vznikati pomoč tudi iz širokih slojev prebivalstva, ki je dolžno, da stoji našemu obmejnemu rokodelstvu ob strani v težkih urah eksistenčne borbe.

Nova nesoglasja pri narodnih socialistih.

PARIZ, 7. decembra. »Havas« poroča iz Berlina, da je vodstvo narodnosocialistične stranke odstranilo s položaja voditelja severne Bavarske, Streicherja. Prav tako je tudi bil odstranjen šleski predsednik Brückner, ki je bil obenem poklican na zaslišanje k Hitlerju. Ko je Brückner priletel z letalom v Berlin, je bil takoj aretiran. Mimo tega je bil tudi aretiran njegov pobočnik Hausmann.

ČUDNA POGODBA.

ŽENEVA, 7. decembra. Med Lavalom in Litvinom je bila včeraj sklenjena pogodba, da Francija in Rusija pred sklenitvijo vzhodnega pakta ne smeta sklepati dalekosežnejših pogodb z drugimi državami.

BOLGARSKI PEVCI V LJUBLJANI.

LJUBLJANA, 7. dec. Vezi med Slovenci in Bolgari postajajo vedno tesnejše. Ljubljanska Glasbena Matica, ki se je te dni vrnila s turneje po Bolgariji, je bila povsod deležna naravnost triumfalnih sprejemov. Da se oddolži Bolgarom, je povabila sedaj v Ljubljano najboljšo sofijsko pevsko društvo »Gusle«. Društvo prispe v Ljubljano 16. decembra in priredi dva koncerta. Bolgarski pevci bodo najsijajnejše sprejeti. (Ne bi mogli priti tudi v Maribor? — Op. ur.)

IZ BOSENSKE GOZDNE INDUSTRIJE.

SARAJEVO, 7. decembra. Poroča se, da bo gozdarsko podjetje »Šipac« prevzelo te dni gozdno železnico v Zavidoviću in Han Piesku. »Šipac« bo vodil upravo železnice na račun ministrstva gozdov in rudnikov.

Vaše celo stanovanje se tresi če pelje mimo kak tovorni avto. To Vas gotovo moti. **A Vaš kašelj?** Ali ne tresi ta Vaše celo telo?

Jejte **Bronhi** bonbone pa ne boste kašljali.

Kašelj manjši ali večji

Bronhi uspešno spreči.

PROIZVOD „UNION“ ZAGREB

Dnevne vesti Meščani!

Z nastopajočo zimo prehajamo v četrto leto obstoja mariborske pomožne akcije, ustanovljene leta 1931. Gospodarske razmere se niso izboljšale, število brezposelnih ni padlo, beda med njimi je nezmanjšana.

Da temu stanju odpomoremo in omogočimo siromašnim slojem našega mesta, apeliramo na vse meščane, da tudi to svojih močeh za revne in brezposelne. Imajo v teh težkih časih stalne dohodke, čuteče srce in naj po svojih močeh pomagajo Mariboru. V ta namen se bodo priključili organizacij in potom mestne občine, vila nanj. Pomožna akcija za siromašne pod okriljem mariborske mestne občine, za delo sposobni, zaposli pri javnih delih, življenjskimi potrebščinami.

Prosim službodajalce, da v tem kritičnem času ne odpuščajo svojih delavcev in da jih primerno plačajo, da bodo mogli vzdrževati svoje družine. Kdor no zaposli družinske očete, ki so brez občine vodi vse trpeče v evidenci. Skrb Pomagajmo onim, ki trpe pomanjkanje. hira. Ko preživlja naša domovina naj zrtvam, ki imajo za cilj pomoč trpečim. naš narod z zaupanjem v samega sebe

D r. F R A N J O L I P O L D,
predsednik mestne občine mariborske.

Revija naše likovne umetnosti

RAZSTAVA MARIBORSKEGA UMETNIŠKEGA KLUBA »BRAZDE« V KAZINSKI DVORANI.

V nedeljo 9. t. m. bo ob 11. uri v veliki kazinski dvorani (poslopje gledališča) otvoritev letošnje skupne razstave slik in kipov članov našega domačega Umetniškega kluba »Brazde«: Karla Jiraka, Ivana Kosa, Fr. Koširja, Zorana Mušiča, Vladimirja Stovička (kipar) in Alberta Sirka. Slikar Mušič in kipar Stoviček sta nova člana kluba in razstavljata tokrat prvič v njegovem okrilju. Zoran Mušič je šele nedavno končal slikarsko akademijo, Vlado Stoviček je pa v tujini bolj znan kot v domovini. Na razstavi v Parizu so dosegle njegove plastike popolno priznanje.

Slikarji Jirak, Kos, Košir in Sirk bodo zastopani na razstavi, ki se odprla v nedeljo, večinoma z deli, ki so jih razstavili pretekli mesec na razstavi »Brazde« v Ljubljani. Ta razstava je vzbudila veliko pozornost ne samo v Ljubljani, am-

pak tudi v Zagrebu in Beogradu, ker so tamkajšnji listi tudi objavili obširne, in večinoma zelo ugodne ocene. To je »Brazde« in njeno umetnost takorekoč šele odkrilo Jugoslaviji, in to odkritje je bilo za večino prijetno presenečenje. Mimo tega pa bodo razstavili tudi veliko del, ki so nastala že po času otvoritve ljubljanske razstave. Bodo to večinoma portreti znanih oseb iz mariborskega kulturnega in javnega življenja. Slike Mušiča in kipi Stovička bodo pa kolekcijo še znatno izpopolnili.

Tako bo ta razstava nedvomno najpomembnejša in najzanimivejša med, vsemi zadnjega časa in lahko rečemo celo zadnjih let sploh. Odprta bo do vključno 23. t. m. neprekinjeno vsak dan od 9. do 19. ure. Prepričani smo, da bo vzbudila tudi med širšimi sloji največje zanimanje.

Tretja predavalna turneja narodnega poslanca dr. Lj. Pivka po Češkoslovaški.

Kakor že lani in prej, tako je g. narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko priredil tudi letos od 9. do 27. novembra v tretje svoje veliko predavalno turnejo po Češkoslovaški, za katero ga je naprosila Češko slovaška jugoslovanska liga v Pragi, ki je to turnejo tudi organizirala z različnimi nacionalnimi, kulturnimi, telovadnimi, obrambnimi, častniškimi ter zlasti še legionarskimi organizacijami v posameznih krajih.

Gospod poslanec je v teh dneh obiskal Bratislavo, Trenčin, Žilino, Moravsko Ostravo, Olomuc, Prostějov, Zamberk, Jaromir, Josef, Dvur Kralové, Nové město, Pardubice, Kolin, Kutno goro, Mlado Boleslavo, Prago, Kladno, Pisek in Tabor. Ponekod je imel predavanja tudi na šolah in nagovore na Sokole.

Uspeh te njegove predavateljske turnee je bil povsod prav velik, naravnost izreden. Videlo se je, da je bilo občinstvo zlasti v sedanjih dneh za predavanja o Jugoslaviji in o borbi čeških legionarjev med svetovno vojno posebno razpoloženo ter so bila vsa predavanja obiskana povsod zelo številno — najmanj 600, a često preko tisoč poslušalcev, ki so sledili izvajanjem z vso pozornostjo. In po predavanjih je bil še razgovor, pri katerem je dobila svoj izraz vsa velika naklonjenost, ki jo uživamo Jugoslavi pri bratskem češkoslovaškem narodu, ki deli z nami veselje in žalost, radost in nesrečo. Na res pristrčen način je prišla do veljave enotnost male antante, ki je ob tej priliki jasno pokazala, da je naše ustvarjanje njihovo ustvarjanje, naša nesreča njihova nesreča, naša borba in hotenje njihova borba in hotenje.

Videl je gospod predavatelj na tej svoji turneji ves njihov globlji interes za naš jezik, književnost, razmere in napredek. In marsikje so ga naprosili, da jim spre-

govori tudi v našem jeziku, ker imajo tečaj slovenskega in srbohrvaškega jezika ter zelo radi pojo naše pesmi.

In kot našega človeka so ga sprejeli povsod nad vse bratsko in pristrčno. Pričakovalo ga je mnogo občinstva, ponekod celo legionarji v vrsti, priredili so slavnostne seje in večere — in v Zamberku izobesili tudi zastave. Javljali so se povsod znanci, javljali oni, ki so službovali pri nas ter povpraševali po znanih in naročali pozdrave. In tudi po službi tukajšnje Jugoslovanske češkoslovaške lige, ki sprejema ekskurzije iz Češko slovaške ter aranžira njihove prireditve, imamo Mariborčani pri severnih bratih mnogo dobrih prijateljev in lepih spominov.

Za ves trud in napor pri tej veliki propagandni poti, ki je znova pokazala in po trdila naše resnično bratstvo s Čehoslovaki, smo gospodu poslancu prav hvaležni! Veseli nas dejstvo, da naše zavestništvo in bratstvo s Češkoslovaško prihaja vedno bolj v življenje. Naj se še bolj razmahne! Zvestoba za zvestobo!

NAROČNIKOM ČITATELJEM! Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnja številka »Večernika« šele v ponedeljek popoldne.

Naročnike »Večernika«, ki jim ga je do stavljala na dom pokojna raznašalka Marija Muršičeva, vljudno prosi naša uprava, naj oprostite, če ne bodo danes popoldne dobili ob običajni uri našega lista. — List bo odslej raznašala hčerka pokojne Muršičeve, kar naj blagovolijo vzeti naši naročniki na znanje.

Anton Kozinc 50-letnik. Sinoči je pričakal v krogu svoje družine in svojih prijateljev prihod Abrahama prvi in najstarejši uradnik Hutterjeve tekstilne tvornice, o. Anton Kozinc. Jubilar je že kot dijak moral mnogo prestati zaradi svojega odločnega narodnega prepričanja. Ko je stopil v življenje, je bil vsenovsod in

vselej zvest in agilen pripadnik različnih nacionalnih organizacij. Vestnemu in vse-skozi poštenemu uradniku-jubilantu kličemo tudi mi: Še na mnoga srečna leta!

Mestni župan g. dr. Franjo Lipold odpotuje danes na kongres Zveze mest v Kragujevac in se vrne prihodnji teden.

Diplomiran je bil te dni na juridični fakulteti v Ljubljani g. Ivar. Humar iz Maribora. Čestitamo!

Iz poštne službe. Iz Maribora je premeščena k pošti v Konjice poštna uradnica Milena Peršetova.

Netočno poročanje. Neki ljubljanski dnevnik je poročal, da je prevzel vodstvo mestnega avtobusnega prometa g. inž. Zupanič. Naprošeni smo objaviti, da je g. inž. Zupaniču poverjen le pregled poslovanja pri mestnem avtobusnem prometu.

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sa njah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznii je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne »Franz Josefove grenčice«. V zdravniški praksi »Franz Josefova voda« se radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Bomba smeha in zabave

Dobri vojak Švejk

Prvič v Mariboru, čisto novi govoreči film. Od petka v KINO UNION.

Nujen poziv vsem rezervnim častnikom v Mariboru in okolici. Po telefoničnem naročilu bo zaprisega vseh rezervnih, upokojenih in častnikov v ostavki ter vojaških uradnikov v nedeljo 9. t. m. v vojašnici kralja Aleksandra I. na Meljski cesti ob 8. uri zjutraj in ne ob 11. uri, kakor je bilo to prvotno najavljeno. Nujno se pozivajo vsi v Mariboru in okolici bivajoči rezervni in upokojeni častniki, vojaški uradniki ter častniki v ostavki, da prisostvujejo omenjenega dne zaprisegi točno ob določeni uri in prinesejo s seboj že napisano prisego. Formulacije za pismene prisego dobe pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu.

Prisega vojaških obveznikov iz Košakov. Vojaški obvezniki letnikov 1880 do 1914, stanujoči v občini Košaki, se morajo 16. tm. ob 10. uri zglasiti zaradi voj. prisega na voj. vežbališču na Tezmem. Obvezniki, ki niso pristojni v to občino, naj se zglasijo do 15. tm. v pisarni občine Košaki z vojaško »ispravo«.

Počastitev spomina blagopokojnega kralja. Keglaški klub »Svoboda« v gostilni pri »Belem zajcu« na Meljski cesti, je poklonil v počastitev spomina blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja 1.000 Din za božičnico obmejnim šolam na Kapli, pri Sv. Duhu, Sv. Križu in pri Mariji Snežni. Šolski upravitelji naj dvignejo znesek po 250 Din pri klubovem blagajniku g. Ivanu Kravosu na Aleksandrovi cesti šte. 11.

Slovenska starokatoliška služba božja. V nedeljo 9. tm. ob 9.30 bo slovesna nova sv. maša novomašnika Franje Segule. Med službo božjo poje pevsko društvo »Poštni rog«.

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Savostova lekarna »Pri Magdalenici« na Kralja Petra trgu.

Novi občinski proračun za leto 1935 je sestavljen in ga sedaj proučuje posebna proračunska komisija. Čim bo komisija dovršila svoje delo, pride novi proračun v razpravo pred občinski odbor.

Avstrijske oblasti popuščajo. Policijsko predstojništvo za Štajersko v Gradcu je z današnjim dnevom ukinito posebna npravstvena spričevala, ki so jih morali imeti avstrijski državljani, če so hoteli potovati v Jugoslavijo.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek 7. tm. predava ob 20.15 o političnem položaju Hrvatov v l. 1914. gosp. Krešimir Kovačič, urednik iz Zagreba. — V ponedeljek 10. decembra ob 20.15 bo pa predaval g. prof. Zalokar, primarij ženske bolnišnice v Ljubljani. Govoril bo o povsem modernem pojavu našega časa t. j. o poklicnih boleznih žene. Pojasnjeval bo različne bolezni, ki so se

Narodno gledališče REPERTOAR.

Petek, 7. decembra, Zaprto.
Sobota, 8. decembra ob 20. uri »Zaljujoči ostali«. Premiera. Bloki.

Nedelja, 9. decembra ob 15. uri »Carjevič«, ob 20. uri »Zaljujoči ostali«.

Premiera »Zaljujočih ostalih« in obenem Nušičeva proslava v mariborskem gledališču. Z jutrišnjo premiero »Zaljujoči ostali« slavi Maribor sedemdesetletnico Branislava Nušiča, najpopularnejšega komediografa v naši državi. Mariborsko gledališče je uprizorilo večino njegovih del, izmed katerih je gotovo »Gospa ministrovka«, ki je dosegla največji uspeh, še v najboljšem spominu. Njegova naj-novejša komedija, ki so jo pravkar igrali po vseh naših odrih, je dosegla zaslužno velik uspeh in ima vse vrline Nušičevega pisanja. V »Zaljujočih ostalih« nam poda pogoltno žlahto, ki preži na dedščino za pokojnim — bogatašem. Ko pa »sorodniki« izvedo, da je skoro vse premoženje podedoval nekdo drugi, se vsi odreko pokojniku in taje sorodstvo z njim. Delo je naštudiral glavni režiser J. Kovič, glavno ulogo igra Edo Grom. V ostalih ulogah nastopijo Dragutinovičeva, Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Savinova, Gorinškova, Furijan, S. Kovič, Gorinšek, Medven, Nakrst. »Zaljujoči ostali« se ponove v nedeljo, 9. t. m. Pri obel predstavi veljajo bloki.

V nedeljo popoldne ponove Leharjevo uspešno in muzikalno odlično opereto »Carjevič«. Ta opereta zaradi svojega lepega pevskega parta in posrečene vsebine splošno ugaja. Opozorjamo nanjo zlasti okoliško občinstvo.

Od petka dalje premijera

Dobri vojak Švejk

Popolnoma novi govoreči, najbolj veseli in zabavni film. KINO UNION.

pojavi pri ženi, odkar mora tudi ona delati v najrazličnejših poklicih. V petek 14. decembra predava dr. Kurt Wegener o bodočnosti letalstva.

Na Kremzarjev vrh! K blagoslovitvi in otvoritvi planinske smučarske kočice Mislinske podružnice SPD v Slovenjgradcu na Kremzarjevem vrhu (1161 m), ki se vrši pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Marušiča, gredo tudi mariborski planinci in se odpeljejo s korovskim vlakom ob 5.45 zjutraj.

Vozne olajšave. Oplenac, za poklonitveno potovanje na grob kralja Aleksandra I. Zedinitelja za skupine najmanj 5 oseb, polovična vožnja do zaključno 31. decembra. Zaradi sestavljanja posameznih grup sprejema prijave poedincev pisarna »Putnika« v Mariboru in Celju. Beograd, četrtinska vožnja za poštarje, ki potujejo na Oplenac v času od 7. do 9. XII. za vožnjo tja in odn. do 11. decembra za vožnjo nazaj na podlagi železn. legitimacije za 5 Din. Beograd, skupščina lekarnarjev, 9. decembra, polovična vožnja od 6. do 12. decembra na podlagi žel. leg. Dunaj, v času do 3. marca 1935 vizuma prost vstop v Avstrijo, 60% popusta pri povratku na avstrijskih železnicah, 3 polovične vožnje z Dunaja na Semmering, v Mariazell i. dr., 15% popusta v hotelih, 50% v gledališčih, 25% na koncertih, 50% na razstavah itd., po obveznem 5 dnevem bivanju (vštevši dan prihoda in odhoda) in na podlagi »Wintersaisonkarte« za 60 Din. Nemčija, v času od 21. decembra 1934 do 17. marca 1935, 13. do 29. aprila in 1. junija do 31. oktobra 1935 po 7 dnev nem bivanju pri vožnjah tja in nazaj 60% popusta na nemških železnicah. — Italija, pomlad in Sicihiji, polovična vožnja na italijanskih železnicah do in od vseh postaj v Sicihiji. Vse nadaljnje informacije, nabave vozovnic po originalni ceni, preskrba viz. nakup valut po najugodnejših dnevnikih tečajih pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon 21-22. in Celje, Krekov trg, telef. 119.

Grajska gostilna Fala. V soboto in nedeljo zadnji srnjak in domače kolone.

V soboto 8. decembra Miklavžev večer v Narodnem domu. Pomočniški odbor združenja trgovcev.

Pevsko društvo »Planinca« priredi Miklavžev večer v soboto 8. decembra v gostilni Tomše v Pekrah.

Pri zapeki, motnjah in prebavi, gorečici v želodcu, krvnih navalih, glavobolu, splošni slabosti vzemite zjutraj na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice.

Velika kavarna-restavracija, sestanek vseh prijateljev, vsak dan koncert-kabaret. Ob nedeljah in praznikih tudi popolne.

Kam? Na Pobrežje v gostilno Riedl, kjer bo pojedina jetrnih klobas in pojedina gibanc s koncertom. Vljudno vas vabi gostilničar.

Potovalna pisarna »Putnik« bo na praznik v soboto in v nedeljo poslovala od 9.—11. ure dopoldne. Ekspozitura — menjalnica — v novem carinskem poslopiju na kolodvoru, ima tudi ob nedeljah in praznikih permanentno službo pri vseh vlakih. Potovalna pisarna »Putnik« naproša cenj, občinstvo, ki bo za božične praznike potovalo na počitnice, da si že eden ali več dni pred nameravanim potovanjem preskrbi v poslovalnici »Putnika« vozne karte, kakor tudi valute za ino zemsko potovanja.

Na zaključnem večeru obrtniškega tedna, ki bo jutri v soboto, zvečer v unijski dvorani, sodeluje iz prijaznosti tudi pevski zbor »Jadrana« pod vodstvom pevovodje g. Laha.

Mestno kopališče bo jutri na praznik in v nedeljo, kakor navadno od 8. do 12. ure odprto.

Kavarna »Promenada« jutri in v nedeljo koncert. Prvovrstna kuhinja, domače specialitete.

Lutkovno gledališče Sokola Maribor - matica v Narodnem domu ponovi v nedeljo 9. tm. ob 15. uri pravljico igrano v 6 slikah »Gašperčekov junaški čin«.

Pobrežani! Čisti dobiček. Prireditve malih harmonikarjev 8. t. m. je namenjen ubogi deci na Pobrežju. Naj vsak po svoji moči omili bedo naših najbednejših. Začetek ob 17. (5.) uri v dvorani g. Renčja.

Na sokolskem odru v Studencih se vprizori v proslavo Nušičeve sedemdesetletnice izborna njegova veseloigra »Navaden človek«. Predstavi bosta v soboto, dne 8. XII. in v nedeljo dne 9. XII. Oba dneva ob 20. uri.

V soboto 8. decembra Miklavžev večer v Narodnem domu. Pomočniški odbor združenja trgovcev.

Sokolsko društvo Maribor I. Zaradi tehničnih ovir se predstava »Magda« za v soboto odpove.

Obrtni knjigovodski tečaj. Kdor se še želi udeležiti obrtnega knjigovodskega te

čaja, ki je razpisan za ta mesec, naj se javi najpozneje do 10. tm. v pisarni obrtnozadružnega nadzorništva na sreskem načelstvu, II. nadstropje, soba 42. O početku tečaja bodo obveščeni samo tisti zainteresenti, ki se pravočasno javijo ali so že javljeni. Poupk se bo vršil ob večerih in bo trajal priljubeno 40 ur. Predavanja bodo obravnavala poleg knjigovodstva tudi spise in kalkulacijo.

»Baťa« gradi v Zagrebu nebotičnik. Tvrdka »Baťa« namerava zgraditi v Zagrebu nebotičnik s 16 nadstropji, Stroški so predvideni na okroglo 12 milijonov dinarjev.

Nezgodna kronika. Pri delu v Thomovi tovarni se je včeraj popoldne hudo ponesrečil 25-letni delavec Josip Kek. Zlomil si je desno nogo in so ga morali reševalci spraviti v bolnišnico. Tja so pripeljali tudi železnega železničarjevega sinčka Franca Kalundra, ki je padel s plota, po katerem se je vesil, in se hudo poškodoval po obrazu.

Na današnjem trgu za ribe je bilo nad 300 kg morskih in domačih rib. Prodajali so sardelice in sardele po 10 Din, škombrje in petrovke po 20 Din, očade po 26 Din, žive krape po 12 Din, žive ščuke pa po 14 Din kg.

Dobra kupčija in živahno vrvenje je bilo ves dopoldne na današnjem živilskem trgu, ki je bil prav bogato založen. Okoliški kmetje so pripeljali vsega v izobilju in bi radi svoje blago čimprej spravili v denar, saj se bliža Božič. Pripeljali so na trg 47 voz zaklanih prašičev in 33 voz raznih poljskih pridelkov in sadja. Cene kmetijsk. blagu se niso spremenile izza zadnjega tržnega dne. Bogato izbiro so imele mariborske gospodinje in kuharice tudi na kokošem trgu. Tu so prodajali purane po 30 do 50 Din, kokoši po 20 do 35 Din, gosi po 28 do 50 Din, piščance pa po 15 do 35 Din par. Naši lovci so prinesli na trg lepo izbiro divjačine. Ponujali so fazane po 18 do 22 Din, divje zajce pa po 18 do 20 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 4,6 stopinje C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 3 stopinje C nad ničlo; barometer je kazal pri 14 stopinjah 740, reduciran na ničlo pa 737; relativna vlaga 88; vreme je tiho in oblačno; vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno, nagnenje k zjasnitvi, padavine niso izključene.

Psihografolog Karmač.

Zenske pred odločitvijo

Kako važna je često odločitev ženske, hočem dokazati v današnji črtici s spomini iz svoje prakse.

Prva leta svoje prakse sem se mudil delj časa na Dunaju. To velemesto, vse pestro in živo, ki bohotno kliče in opozarja tujca na svojo lepoto, hrani za kulisami svoje privlačnosti in zidovja toliko klecajočih in stritih duš.

Bil je žalosten jesenski dan, ko sem nekoga popoldne dobil povabilo, da se udeležim banketa, ki ga je priredilo združenje nemških igralcev. Na tej priložnosti mi je bila predstavljena takrat dokaj slavna nemška igralka Ida Glücklee (igralski psevdonim). Bila je informirana o mojem delu in prosila me je, naj ji dam nasvetov, ker misli zapustiti deske in se poročiti.

Predložila mi je rokopise svojih oboževalcev. Nekako sedem jih je bilo. Dva rokopisa sem takoj izključil iz analiziranja, ker se njena in duševnost piscev ne bi nikdar našli v skupni harmoniji.

Tretje pismo, ki je prišlo pri analiziranju kot prvo v poštev, je bilo pisano, kakor se še spominjam, na nekem potovanju. Vsebinsko se je glasilo nekako takole: »Ne čakaj! Če hočeš, potrpi, ker dojenje še nisem dobil, bo pa potem svideenje tem slašče.« Povedal sem ji, da je dedec duševno povsem depimiran in je edini njegov sklep, ako ne doseže dovoljenja — samomor.

Četrto pismo je bilo vsebinsko raztegnjeno, toda podano brez vsake konkretne. V tem dopisu nisem našel niti v potezah pisave, še manj v vsebini sami, kakšnega priporočila; da bi lahko srečno živela ob njegovi strani. Tudi to pismo sem izključil od nadaljnega analiziranja.

Peti dopis pa je zvenel prijateljsko, mehko. Čuvstva so se prepletala med potezami rokopisa, žal, da se za to osebo dama ni zanimala.

Nekako z največjim zanimanjem je dala v analizo šesto pismo. Za sklepanje zakona to ni bil priporočljiv značaj in sem ji to tudi povedal. Potrdil se je moj sum, da me tokrat ne bo poslušala, ker je prav na to osebo vezala svoj cilj. Neka lahkomišelnost in lahkoživost je prevajala poteze tega rokopisa, vendar je bilo v njih dovolj temperamenta, preračunljivosti in moči samozatajevanja, da se oseba neko dobo zataji in ne pokaže prave slike svoje osebnosti. Pisec je bil njen partner, igralec, poklicno dovolj zmožen, da bi se lahko dvigal in izpopolnjeval, toda o kakšnem smislu za družino in zakonsko stanovitnost v tem značaju ni moglo biti govora. Rokopis dame pa je pričal, da hrepeni po miru, da si želi doma, družine, za katero bi živela in katera bi živela zanj.

Sedmi dopis tudi ni prišel za razčlenjevanje v poštev, ker je bil to rokopis starejše osebe in se igralka sama ni ogrevala za njo.

Odpotoval sem. Lani v avgustu pa sem se mudil dalje časa v Gradcu.

Večer v »Orpheju«. Med kabaretnimi plesalkami zapazim nek znan obraz. Spomnil sem se Dunaja, kabaretne svečanosti, med tem pa me je tudi plesalka že spoznala.

Drugi dan se je zglasila pri meni v hotelu. Pripovedovala mi je vso težko povest svojega življenja: Razdobja časa: banketna svečanost na Dunaju in kabaretni večer v graškem »Orpheju«.

Prva dva pisca rokopisov, katere mi je takrat predložila v studij, res nista igrala v njenem življenju nikake vloge. O tretjem je nekako sedem dni po mo-

Radio

Radio Ljubljana. Spored za soboto 8. tm. Ob 7.30: operetni valčki na ploščah; 8.: telovadba; 8.30: radio-orkester; 9.30: poročila; 9.40: versko predavanje; 10: prenos iz stolnice; 11: radio-orkester; 16: igra; 20: nacionalna ura; 20.25: čas, jedilni list, program za nedeljo; 20.30: radio-orkester; 21.30: čas, poročila, radio orkester; 22.20: Bachov kreda iz maše v h molu. Spored za nedeljo 9. t. m.: Ob 7.30: kmetijska kultura; 8: orkester balalajk; 8.30: poročila; 8.40: mandolinistični kvartet; 9.40: versko predavanje; 10: prenos iz stolnice; 11: žena kot mati in delavka; 11.20: radio-orkester; 12: čas, radio-orkester; 16: operetna ura; 19.30: nacionalna ura; 20: čas, jedilni list, program za ponedeljek; 20.10: koncert; 21.30 čas, poročila; 22: narodne pesmi na ploščah. Spored za ponedeljek 10. t. m. Ob 12.15: glasbene slike na ploščah; 12.50: poročila; 13: čas, citraški koncert na ploščah; 18.40: slovenščina; 19.10: zdravniška ura; 19.30: nacionalna ura; 19.55: jedilni list, program za torek; 20: prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas in poročila.

Ptuj

Osebnostna vest. Za banovinsko zvaničnico tretje položajne skupine pri banovinski hiralnici v Ptujju je postavljena Joža Lavrenčičeva iz Ljubljane.

Proračun okrajnega cestnega odbora v Ptujju za leto 1935—1936 je javno razgrnjen na pregled do 12. t. m. v pisarni okrajnega cestnega odbora. Potrebščine znašajo 2.598.725, dohodki pa 2.174.492 Din. Primanjkljaj 424.233 Din se bo kril iz dohodkov cestne doklade na neposredne davke. Eventualne pomisleke ali pritožbe je prijaviti do označenega dne pri okrajnem cestnem odboru v Ptujju.

Kino. V soboto 8. t. m. ob 20. in v nedeljo 9. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja film »Kaj ljubijo žene?« V sredo 12. in v četrtek 13. t. m., obakrat ob 20. uri, pa je na vrsti film »Njegova prijateljica«.

Nezgoda. Ponesrečil se je 15-letni Franc Sardinšek, sin železničarja iz Ptujja. Pri sekanju drv se mu je spodrsnila sekira in mu odsekala kazalec na levi roki. Zdravi se v ptujski bolnišnici.

Mein-čaj

Neposredni glas

Požari. Te dni je na Dravskem polju zopet gorelo, in sicer kar na treh krajih. Posestniku Ludviku Frasu v Gibini, občina Derbetinci, je zgorelo gospodarsko poslopje in precej poljskih pridelkov, da znaša škoda okrog 10.000 Din. Drugi požar je bil v Hvalečincih, istotako občina Derbetinci, pri posestniku Antonu Germini. Tudi temu je zgorelo gospodarsko poslopje do tal z vsemi pridelki vred in znaša škoda okrog 25.000 Din. Tretji požar pa je izbruhnil v Pongercih, občina Čirkovce, pri posestniku Baumanu in Belci. Obema je zgorelo gospodarsko poslopje z vsemi objekti vse do tal, da imata vsak čez 50.000 Din škode, ki je krita le deloma z zavarovalnino.

Zasačen vlomilec. Pred kratkim so neznan storilec vlomil v zidanico v Podlehniku, ki je last gostilničarja in posestnika Ernsta iz Ptujja. Odnegli so razno kuhinjsko posodo, posteljnino in druge stvari, vredne čez 3000 Din. Končno se je pa orožnikom le posrečilo izslediti vlomilca, katerega so že izročili okrajnemu sodišču v Ptujju. Aretirani je brezposelni delavec M. H. iz Podlehnik. Dejanje priznava, zagovarja pa se z brezposelnostjo in mora skrbeti za štiri nepreskrbljene otroke.

Policijska vest. Marko Pernek, 24-letni brezposelni delavec iz Sp. Velovlaka, je zaradi tatvine in beračenja za vedno izgnan iz Ptujja. Vkljub temu pa se vrača in potika po ulicah brez vsake zaposlitve. Policija ga je zaradi tega aretirala in izročila sodišču.

jem odhodu z Dunaja dobila sporočilo, da je izvršil samomor.

Četrty moški, ki je takrat dopisoval ž njo, je odšel neznanokam z njeno prijateljico.

Peti pisec je ostal sam, posvetil se je le svojemu delu in je uspeval; lavorike na področju igralske umetnosti si sedaj spleta pri filmu v Ameriki.

Oni šesti, do katerega je gojila največ čuvstev, je pa postal njen zakonski mož. Takoj po poroki sta odpotovala na njeno posestvo. Pogodbo z gledališčem je razdrla, hotela se je posvetiti svojemu domu in nemoteno uživati srečo v skupnosti.

Mož se je držal nekaj časa, potem pa je njegov temperament premagal vse dobre sklepe; začela se je stara pesem njegove lahkoživosti. Prosila ga je, rotila, a vse skupaj ni pomagalo. Začel je delati dolgove. Da reši njegovo čast, je plačevala. Da si ohrani njegovo ljubezen, ga je denarno podpirala do zadnjega. In šla je hišica, šlo je posestvo, podrl se je dom, prešla ljubezen in harmonija, razblinile so se njene sanje, njeni upi. Zapustil jo je v največji zdvojenosti, v največji revščini. Kot kabaretna plesalka si danes utira pot skozi življenje. Namerava ostati v Gradcu, pozneje pa se misli še enkrat poročiti.

Prosil sem jo, naj mi pokaže pisma, ki jih je pošiljala svojemu možu in ki so se nedostavljena, neprečitana vračala. Vedel sem, da v teh pismih govori njena duša, poleg tega pa so taka pisma, za katera se ne ve, da gredo v analiziranje, najlažje rešljiva.

Analiza nam kaže različno pisani besedi »mein«. Hotela je napisati »Moja odločitev je čvrsta«, toda že v naslednjem stavku je »moja zbrisala.« »Mein« v drugem odstavku ni bil več tako razločno čitljiv, mi bila več sigurna, da bo

vstrajala v svoji odločitvi.

Tretja slika nam kaže nadpis »Lieber«. To pismo je bilo pisano tisti dan, ko je dobila prvo pismo vrnjeno. V vsem svojem hrepenenju, v nadi, da ga drugo pismo najde, je pisala v polnih potezah. Črka »L« je velika, zamah močan, kakor so bile močne njene želje, kakor je bila močna njena vera, da ga najde.

In tretje pismo, katero je dobila vrnjeno... Rekla mi je: »Sedaj ne mislim na nobeno zblizanje več, med nama je konec in v tem pismu sem mu pisala zadnje, slovo.«

Kako malo more ženska skriti svoja čuvstva, kako malo se more pretvarjati v svoji duševnosti, mi je pokazala naslednja slika njenega rokopisa. V besedah »die Sache ist vollkommen« - stvar, medsebojni odnošaji, so popolnoma pretrgani, mi je pokazala, kako malo resnice govori v tem njenem sklepu. Z vso svojo dušo je že danes vezana nanj, in ta vez ne bo nehala delovati, preveč se je okoreninila, ko je zaradi njega prenašala žrtve. Koliko zdvojenosti je v teh potezah, koliko premagovanja, da bi ne izkričala to, kar njeno srce čuti. »Vollkommen« — prvih šest črk piše še dokaj ravno, pri »m« pade povsem pod linijo, »en« pa zopet dviga. Tu se odraža notranji boj, hotenje, da bi nehala misliti nanj. V tem je slika njenih silnih teženj, njenih svežih, četudi brezupnih nad.

Mnenje, nasvet, ki sem ga mogel dati tej zlomljeni duševnosti, je bil grenak, ali odkrit in iskren: »Živite v teh nadah, ne stopajte v zakon z drugo osebo, ker bi s tem uničili srečo človeka, ki bi jo od vas terjal in pričakoval, kakor ste jo vi nekoč pričakovali od svojega prvega moža.«

Zaigrale so strune notranjega boja v njenem srcu, zaživele so nove nade v tej zdvojeni duši...

Obrtništvo v razmerju do ostalih slojev prebivalstva

IZ PREDAVANJA G. ZALOŽNIKA V PTUJU DNE 2. DECEMBRA 1934.

Tisoči reklamnih lepakov, nešteti proglasi na javnost in članki v časopisih, predavanja, filmske reklame, izložbe, razstave delavnic in izdelkov — vzbujajo te dni pozornost prebivalstva cele države in opozarjajo na velevažen pokret za kupovanje doma, obrtniških izdelkov in na nevarnost tuje konkurence.

Obrtništvo se mora dvakrat v dobro zapisati, da je v sedanjem resnem času vkljub nešteti drugim nadlogam in posebno te dni močno občutenim davčnim bremenom pokrenilo za narod in državo vrlo važno vprašanje, naše gospodarske osamosvojitve, vprašanje, čegar povoljna rešitev je za okrepitev države in za pojačanje njene obrambe ogromnega pomena.

Temelj narodnega blagostanja je krepak rokodelski stan. S tem geslom nastopa te dni naše obrtništvo. Vredno je razmišljanja, ali sme obrtništvo pri tej veliki akciji računati na sodelovanje ostalih stanov in katerih.

Kmetijstvo kot najstarejša panoga gospodarstva, iz katere so se razvili vsi drugi stano- vi, je bilo od nekdaj in je še danes dobavitelj ne le najelementarnejših življenjskih potrebščin, marveč tudi večine snovi za rokodelsko predelavo, na drugi strani pa prvi in najzanesljivejši odjemalec rokodelskih izdelkov. Kmetijstvo in obrt sta nujno navezana eden na drugega in je v mnogih primerih celo težko določiti mejo med udejstvovanjem enega in drugega. Lahko rečem, da eden drugega biti ne more. Da pri taki medsebojni povezanosti na boljše ali slabše razmere v eni stroki takoj reagira tudi druga, je zelo razumljivo. Obrtništvo v dosedanjih krizi ničesar ne občuti tako močno kakor katastrofalni padec cen kmetijskih izdelkov, ki uničujejo kupno moč najboljšega odjemalca pre mnogih rokodelskih strok. Kmetijstvo zopet je na blagostanju domačega rokodelstva močno interesirano, posebno radi tega, ker ima v njem najboljšega kupca za svoje pridelke. Rokodelstvo vzgaja mnogo kmečke mladine do lastnega zaslужka in samostojnosti in kmet malokomu s tako zaupljivostjo daje svojo mladino v vzgojo kakor obrtniku. Ko obrtnik preživlja kritične čase in zmanjšuje svoje režije, se kmet v skrbeh vprašuje, kam bo dal svojo deco.

Slično gredo paralelno interesi rokodelstva z onimi delavstva. Dobro situirano delavstvo je kot potrošnik obrtniških izdelkov za rokodelstvo neprecenljivo vrednosti. Strokovno sposoben in moralno zanesljiv rokodelski pomočnik je za mojstra dostikrat več vreden nego mojster družabnik. Na drugi strani pa tudi neugodno stanje rokodelskih obratov povzroča v delavstvu brezposelnost, kar škodljivo vpliva ne samo na sedanjost zaradi pomanjkanja sredstev, marveč zaradi zamude v napredku tudi za bodočnost. V novejši dobi so se občasno pojavljali spori med delavstvom in rokodelstvom. V splošnem lahko rečem, da se spori, ki se večinoma razvijajo iz zahtev po višjih prejemkih ali skrajšanju delovnega časa, hitro in brez pos. škode poravnajo tam, kjer se s pametnimi rokodelskimi podjetniki razgovarjajo uvidelni pomočniki, kateri računajo z nespornim dejstvom, da delodajalec brez dohodkov ne more dati delavcem zaslужka. Odnosaji med mojstri in delavci so v naših krajih povsod tam zadovoljivi, kjer niso vmes poklicni združbarji, katerim ne gre za sporazumevanje, ker živijo od sporov. V našem rokodelstvu je socialni čut napram gnojno slabjšemu delavstvu zelo razvit, pa tudi delavstvo svojim delodajalcem iskreno zaupa in spoznanju, da je medsebojna podpora v interesu enega in drugega. Delavstvo je na pobijanju tuje konkurence naravno močno interesirano, ker tuja podjetja in tuji delavci odjedajo zaslужek ne samo mojstru, ampak enako tudi domačemu delavstvu.

Harmonija med rokodelstvom in trgovino je že tradicionalna. Razumljivo. Saj je rokodelstvo samo ustvarilo trgovino, ko je postala potrebna, kakor hitro se je rokodelska produkcija razvila tako, da je razpečavanje izdelkov zahtevalo intenzivnejšega dela in reklame. Rokodelec in trgovec sta le dve stroki, ki ena drugo izpopolnjujeta. Trgovec kupi je rokodelske izdelke in jim z izložbami, razstavami govorjeno in pisano besedo poišče kupcev. Čim sposobnejši je rokodelec, tem lažje proda trgovec, čim spretnejši je trgovec, tem več zaslужi rokodelec. Načelnih sporov med rokodelci in trgovci ni in ne more biti. Če taki spori nastanejo radi poseganja ene stroke v drugo, ni to nič čudnega. Saj se to dogaja tudi med posameznimi rokodelskimi strokami. Diference nastanejo le tam, kjer trgovec prezira domačega rokodelca in kupuje tujezemsko tovarniško blago. Tako postopanje je za rokodelstvo seveda zelo škodljivo glede predmetov, ki se v domači deželi izdelujejo v zadostni množini. Tu je potrebno postaviti najkrepkejšo besedo obrtniškega tedna. In ne samo tekem obrtniškega tedna, ampak vedno in vedno toliko časa, da se bo tr-

govec povrnil nazaj k domačemu rokodelstvu, ker sem prepričan, da bo naše obrtništvo izven vsake krize, kakor hitro si bo zopet pridobilo v trgovstvu stalnega odjemalca, kakor ga je imelo pred desetletji. Kupuj domače blago, mora postati geslo vsakega trgovca. Nakupi v inozemstvu slabijo kupno moč domačega potrošnika, od katerega živi in obrtnik in trgovec. Trgovina ima mnogo interesa na tem, da v solidarnosti z obrtništvom uveljavlja mnoge težke zahteve, ki so enakomerno tudi zahteve obrtništva. Kako koristna je taka skupnost, je nedavno dokazal solidaren nastop trgovstva in obrtništva v Ljubljani, ki je bil tako popoln, da se ni ugotovil niti en slučaj kršitve solidarnosti. In dosegli so eni kakor drugi skoro popoln uspeh. Znižanje davkov, zmanjšanje socialnih dajatev, trgovinske zveze z inozemstvom itd. so zahteve, ki veljajo za obrtnika ravno tako kakor za trgovca. Skrb za strokovne šole je za obe stroki enako važna. I trgovci in obrtniki stremijo za gospodarsko osamosvojitvo države, za odpravo tujih velepodjetij in prodajalnic, za trajno odpravo vsakega političnega strankarstva v državnem gospodarstvu. Eni kot drugi želijo doseči več vpliva gospodarskih stanov na vodstvo državne gospodarske politike. Naš narod je politično osvobojen po zaslugi našega blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra, ni pa še gospodarsko samostojen. Gospodarsko osamosvojitve zamoreta izvesti je rokodelstvo in trgovina kot strokovna in kapitalna reprezentanta našega pridobitnega življenja.

Razmerje obrtništva napram industriji je različno po kakovosti industriji, katerih razlikujem v tem slučaju dve vrsti: 1. domače, 2. tuje.

Domača industrija v smislu, kakor jo tukaj navajam, je tista, ki se je razvila iz rokodelstva in dela z domačimi delovnimi močmi in z domačim kapitalom. Ta industrija rokodelstvu ni sovražna in mu ne škoduje, se drži v mejah praktičnih potreb, brez pohlepa po ubijanju konkurence, ponuja solidno blago po primernih cenah. Taka industrija je celo navezana na rokodelstvo ter se zamore razviti samo tam, kjer obstojajo krepko razvita obrtna podjetja, ker se te industrije poslužujejo kvalificiranih delavcev, ki so se izvečbali v rokodelskih obratih. V pokrajinah, kjer ni razvitega rokodelstva in kvalificiranih delavcev in se mora industrija posluževati tujih delovnih moči, se domača industrija v tem smislu niti ne more razvijati. Izkušnja dokazuje, da so odnosaji med rokodelstvom in domačo industrijo ne le znosni, brez neprijaznega trenja, ampak da v gotovih slučajih nastopata celo solidarno.

Drugače je s tujo industrijo, t. j. tisto, ki je ustanovljena in vodena po tujih ali s tujim kapitalom in nam je tuja tudi po mišljenju. Taka industrija ima na dobrobiti naroda in prosperiranju države le toliko interesa, kolikor je to od koristi za večanje njenega premoženja in vpliva, je po svojem značaju in delu internacionalna in se prav nič ne obotavlja postreči s svojimi izdelki tudi neprijateljem države, ki daje tem industrijam prostor in zaščito. Poučljivo je v tem primeru ravnanje bivše avstrijske in ogrske industrije v svetovni vojni. Ta vrsta industrije je za obrtništvo nevarna, z njo ni mogoče sporazum, ker za tak sporazum manjka bistvena osnova: odkritosrčnost in ljubezen do rodne grude. Preko ruševin in mrtvih trupel drvi taka industrija za svojim edinim idealom — bogastvom. S priložnostnimi naklonili nacionalnim ustanovam, z neverjetno nizkimi cenami in kričečo reklamo premami lahko verne potrošnike, da kupujejo manjvredno blago in zanemarjajo solidne izdelke rokodelcev domačinov, katerim prirojena poštenost ne dopušča, da bi si s slabim materijalom in površno izdelavo kovali visokoodstotne dobičke. Te tuje industrije ustvarjajo iz naših dobrih delavcev nasprotnike obstoječega družabnega reda. Take industrije so škodljive za prebivalstvo in nezanesljiva opora za državno obrambo. Zaradi tega je prav, če rokodelstvo stalno opozarja na take škodljivce in mu v tem neenakem boju morata v lastnem interesu država in narod stati krepko ob strani. Bolje nego tuje veleindustrije je za državo zdravo rokodelstvo, ki se rednimi organičnim putem razvija v srednji obrtniški stan v stalnem tesnem stiku s kvalitetnim rokodelskim delavstvom.

Konkurence solidnih domačih tovarn, ki niso zgrajene na varanju z nizkimi cenami za slabo blago, se rokodelstvu ni treba bati. Solidne industrije vzpodbujajo k tekmi in izpopolnjevanju obratov s stroji, na drugi strani ustvarjajo za rokodelce tudi nove vire zaslужka. Solidno, pozorno napravljeni izdelki se bodo vkljub tovarniškimi obratom vedno iskali le pri rokodelskih mojstrih. Ročnega dela kvalitetno stroji ne morejo nadomestiti.

Ze s temi besedami je povedano, da je ro-

kodeilstvo priljubljeno v vseh glavnih slojih prebivalstva kakor redko kateri drugi stan. Rokodelstvo je in naj bo zlata sredina med visoko izobraženim in najpriprostejšim državljanom. I prvi i drugi se čuti v obrtnikovi družbi domačega, ga rad poišče in ga kliče na pomoč. Rokodelec je enako kakor poljedelec zaradi svoje domodosti, stalnosti, spoštovanja do občinskih in državnih naprav, radi svoje davčne moči in svojega udejstvovanja v javnem in družabnem življenju svoje okolice v narodu posebno priljubljen. Obrtniški izdelki imajo, rekel bi, narodni pečat, obilježje narodnega značaja in narodnih šeg pokrajine, v kateri obrtnik živi. Priljubljenost rokodelcev med narodom je priznana tudi v drugih deželah, vendar imam utis, da nikjer ni rokodelstvo tako tesno povezano s svojim narodom in s svojim krajem kakor pri nas. Bolj kakor druge se pri nas zavedamo, da je obrtništvo vrlo važen del našega narodnega telesa. Le temu dejstvu pripisujem, da pri nas obrtništvo brez prehudih žrtv izdržuje gospodarsko krizo, katera je n. pr. v bogati Ameriki vzela zaslужek 11 milijonov ljudi.

Kako naš narod čuti za svoje obrtništvo, bo pokazal sedanjí obrtniški teden. Napačno bi bilo misliti, da je obrtniški teden samo obrtniška zadeva. Gre za zelo važno vprašanje naše gospodarske osamosvojitve, izločitve nepotrebne tuje uvoza — iz naših trgov. To je zadeva, ki se tiče nas prav vseh, ki želimo narodu in državi dobro.

V času, ko so naši sovražniki pričakovali razpad naše z ogromnimi žrtvami pridobljene države, kaže rokodelstvo Jugoslavije vsemu svetu na manifestanten način na složno delo in patriotizem ne samo vseh obrtnikov, marveč tudi vsega ostalega gospodarstva in celine našega naroda. Na krepitvi naše lepe države delajo naši obrtniki in prinašajo žrtve, ki so potrebne, da dosežemo plemenite cilje. To morajo uvaževati potrošniki. Znati morajo, da le v tesni slogi vseh stanov, med katerimi pripada obrtništvo zelo važen delokrog, bomo zgradili veliko, močno, gospodarsko neodvisno državo, katera bo naša, sa-

mo naša last in v kateri bomo zajedno gospodarili, kakor nam to velevalo naše narodne koristi.

Obrtniški tedni bodo verjetno ostali trajna institucija. Želje bi, da se s temi manifestacijami doseže dvojni cilj:

1. Obrtništvo mora enkrat začetni ceniti sebe in svoje delo, mora postati samozavestno, posebno na svoje sposobnosti in svoj pomen v zasebnem in državnem gospodarstvu. Obrtnik se mora zavedati, da je v naši državi član velike družine, katera šteje s pomožnimi delavci in svojci 1½ milj. prebivalca. Obrtnika mora vsak občan poznati že na njegovi zunanosti, na njegovem značaju in ga spoštovati.

2. Ustvariti se mora enotna fronta proti uvažanju tujih izdelkov, tujih podjetnikov, tujih delavcev. Svoji k svojim! smo si svoječasno od ušesa do ušesa šepetali, ko javno o tem nismo smeli govoriti niti pisati, pa smo radi hodili v domače, naše trgovine in s čutom nacionalne dolžnosti naročevali pri slovenskem rokodelcu. Danes svobodno kličemo javno: **Jugoslovan k Jugoslovanu!** V tem klicu se mora zediniti ne samo rokodelstvo, ampak vsi tisti, ki vedo, kaj pomeni gospodarska osamosvojitve, se mora zbrati ves narod v zavesti, da moramo radi lastne koristi napovedati neizprosno bojkot tujim izdelkom in dati prednost domačim rokodelcem, ker: »Krepak obrtniški stan je najsolidnejša podlaga gospodarstva vsakega naroda«.

Napredek obrta je zadeva vsega naroda in države. 23.000 pridobitnih podjetij v banovini pomeni 150.000 rodbinskih članov in pomožnih delavcev, kojih brezposelnost bi učinkovala katastrofalno. Obrtnik, ki bo računal z moralno oporo naroda, bo pa z veseljem in podjetnostjo ustvarjal nove vrednote, bo postal samozavesten in odporen. Gospodarsko močno rokodelstvo bo dalo kruha stotisočim naših ljudi. To so nauki, ki se bodo morali zanesti tudi v šole, da se bo že mladina zavedala velikega pomena domorodnega obrtniškega stanu.

Želim iskreno, da pričakovani uspehi te značilne obrtniške manifestacije ne izostanejo.

Sušmarstvo v zdravstvu

DRUGO PREDAVANJE ZDRAVSTVENEGA CIKLA. PREDAVANJE Dr. VLADIMIRJA BAZALE, UNIV. DO CENTA V ZAGREBU.

V drugem predavanju zdravniškega cikla Ljudske univerze je obravnaval dr. Vladimir Bazala, univ. docent iz Zagreba vprašanje sušmarstva v zdravstvu.

G. predavatelj je v svojem predavanju uvodoma očrtal pojem zdravstvenega sušmarstva, ki ga smatra kot zdravstveno udejstvovanje brez zadostne določene in dovršene strokovne izobrazbe, kar tudi obsega § 262 našega kr. zakona.

Obrazložil je zakonite določbe o izvrševanju zdravniške prakse v Angliji, Nemčiji, Ameriki ter drugod. Prikazal je metode primitivnega zdravljenja (zaradi pomanjkanja zdravnikov) očesne mrežne, sečnik kanjov, odpiranje lobanje itd. po načinu podeželskih padarjih, posebno pa po menihih, muslimanskih hodžah in fald žijah, v Ercegbosni. Zdravstveni pokreti Priessnitza v Grafenbergu, župnika Kneippa v Woerishofnu, Rikklija na Bledu (ki se ima prav njemu zahvaliti za prvi svoj sloves in razmah), sugestivni zdravilni vplivi Rasputina in mnogo prele Cagliostro so zapustili ali močne sledi v zdravstvu, ki je privzelo in izpopolnilo zdravstvene metode, ali pa imelo sičen, odločujoč vpliv na okolje. Posebno je občinstvo zanimalo zdravljenje pasje stekline po Sadikoviću, učitelju Ladiću in rodbini Njemčičev pri Bjelovaru, ki jih je celo oblast podpirala ter lečenje kožnih obolenj in raka po učitelju Poljšaku. Naposled je g. predavatelj še očrtal zdravilne metode Rusa Suvorina, Schrotta v Lindenweisu, Höllera Hansla v Stainzu in Zeiweissa v Gallsbachu, ter podal nasvete za uspešno pobijanje sušmarstva.

Stebri moderne kirurgije.

Predavanje prim. g. Dr. Mirka Černiča. Primarij kirurški oddelka naše javne bolnice, g. dr. Mirko Černič, je v nizu predavanj zdravniškega cikla predaval o pomenu, razmahu in stebrih moderne kirurgije, zdravniške stroke, ki se bavi z operacijo.

Po objasnitvi pomena kirurgije in njene poti v razvoju človeštva je g. predavatelj na statistiki pokazal nečuvveni razvoj te stroke v tujini in pri nas doma v Ljubljani in v Mariboru. Tako je štela ljublj. bolnica v 1. letu po svetovni vojni pri 12.918 obolenjih 4444 kirurških obolenj ter 1200 operacij, l. 1932. pa pri 21.941 obolenjih 9951 kirurških obolenj

in 6735 operacij. V istem obdobju je mariborska bolnica posvečala svojo kapaciteto od 3045 splošnih in 1806 kirurških obolenj ter 603 operacij l. 1919 na 9907 splošnih in 3092 kirurških obolenj ter 2269 operacij 1932. l. Nato je prikazal moderno kirurgijo kot vedo in umetnost ter zvrsti operacijsk. ukrepov ukvare na slepiču, poškodbe po kilah, počenih železnicah, splošnih poškodbah, izrednih porodih, obolenja jeter, ledvic, zavtilih čreves itd.) Za tem je orisal sklop vprašanj, katerih rešitev je omogočila razmah kirurgije: okužba, krvavitve in omame.

V boju zoper okužbo je pokazal nova pota dunajski zdravnik Filip J. Semmelweis. V dramatičnem razpletu je g. predavatelj uspešno prikazati življenje in boje tega čudovitega pokrenitelja moderne kirurgije, ki je vse svoje znanje in spretnosti daroval napredku svoje znanosti. Njegovo delovanje, življenjska pot od l. 1842 do Semmelweisove smrti 18. 8. 1865, obsega eno samo pot dela, izsledovanja in osebnega žrtvovanja. Izredno zanimivo je g. predavatelj povzel podatke po znamenitem delu »Borci za življenje« zdravnika dr. De Krnifa. Po Semmelweisovih izkustvih in Pasteurjevih dognanjih je obogatil kirurško znanost angleški zdravnik Lord Leester, ki pomeni za kirurgijo oni temelj, kakor Semmelweis za porodništvo.

Ob koncu svojega predavanja je g. predavatelj še omenil antiseptično (kemično) in aseptično (fizikalno) zvrst sodobne kirurgije.

Številno občinstvo se je prav pristržno zahvalilo g. predavatelju za živo in prezanimivo prikazovanje te prevažne panoge zdravstva.

Strast slikarjev.

Slavni slikar Picasso je bil nekoč slave volje. »Kaj ti je?« ga je vprašal prijatelj.

»Eh, človek ima v življenju same neprijetnosti. Znano ti je, da portretiram kneginjo Yorško. Davi je zahtevala, naj ji spremeni nos.«

»In ti nisi hotel ustreči njeni želji?«

»To ne,« je odgovoril mojster, »samo ne vem, kam sem ji nos naslikal.«

Spominjajte se CMD

Kulturne vesti

Plesni večer Katje Delakove

»CESTA«, REPORTAŽA V DVANAJSTIH SLIKAH.

Katja Delakova v Mariboru ni neznanca. Ze s svojim prvimi nastopi si je dobila krog občudovalcev, ki so spoznali resnično globino njene plesne umetnosti, in menda je prav to napolnilo v terek zvečer naše gledališče do zadnjega kotička. Za Maribor nekaj nenavadnega, doslej neznanega! Razočaran menda ni bil nihče, kajti njena »Cesta« je zares nekaj nevsakdanjega, nekaj, kar ima vse binjo in globino z in ob njeni plesni umetnosti sami. Sestavila jo je sama, pisatelj Ljudevit Mrzel je napisal literarne vložke, ki jih je recitirala s polnim čuvstvom gđ. Elvira Kraljeva, muzikalno vodstvo je pa poveril prof. Pavlu Šivicu in je dobro izbrala.

Katja Delakova spada med tiste plesne umetnice sedanjosti, ki jim lart pour lartizem ni ideal, ampak hočejo mimo lepe forme in geste tudi globlje vsebine. Ta vsebina se da pri plesni umetnosti izražati samo s simboli, izviraajočimi iz de je, oblikovanimi pa v kostimu, plesu, gesti in mimiki. Vse to združuje Katja Delakova v čudoviti skladnosti. Da dosega s tem uspeh tudi pri širšem in najširšem občinstvu, je dokaz, da je naši sedanji dobi — česar morda ne bi pričakovali — jasna misel bližja in dražja kakor sama brezvsebina lepota, zasnovana prečesto samo na hladni tehniki in izglajeni rutini.

»Cesta« je plesna reportaža, tako jo je umetnica označila sama, v njej pa je vse

iz življenja ceste, od klepetulj do tihih romarjev, večnih sanjačev ter iskalcev pa nazadnje še do onih, ki se pogrezajo v zadnje globine poslednje misli. Tako se nam zdi ob tej »Cesti«, kakor da je v plesu to, kar je bila Ivanu Cankarju v lepi besedi, in vendar vse bolj realna, sodobna. Umetnica, ki razpolaga s telesom do zadnje mišice, ki ji je to telo čudovit instrument, iz katerega izvablja vedno nove izraze notranjih hotenj, ki je tehnično naobrazena in izšolana plesalka, nam je v »Cesti« pričarala pred oči po simboličnem uvodu (rojstvu) debelo klepetuljo, suho sosedo, fantka iz predmestja, delo, kri, hrepenenje, veselje, pro sjačka, pijanca, mater in nazadnje »odsev«, nekaj prolog (smrt).

V tej veliki raznolikosti je pokazala vse vibracije svoje senzibilne duše, najgloblje pa je nedvomno učinkovalo njeno »Delo«. Plastično občuten je bil »Prosjaček«, fino karakteriziran »Pijanec«, a »Mati« je bila vsa polna notranje toplote. Pa tudi v »Krvni« in »Veseliu« je pokazala popoln talent, kakor tudi smisel za satirično karikaturo v »Debeli klepetulji« in »Suhim sosedi«. Ta njena umetnost ni samo ples, je tudi igraltvo. Izvrstno je izbrala k »Cesti« skladbe prvih svetovnih komponistov, Beethovena, Musorgskega, Čajkovskega, Brahmsa, Korzakova Chovina itd.

Želimo, da bi go. Katjo Delakovo videli v Mariboru še večkrat. -r.

Predavanje o Otonu Župančiču je bilo večer zvečer v Ljudski univerzi. Kot predavatelj je bil naprošen znani literarni kritik iz Ljubljane g. Jože Vidmar, ki je podrobno razčlenjal nacionalni in domovinski element v Župančičevih pesnitvah. Uvodoma je omenjal vrsto naših pesnikov, nacionalnih klicarjev, od Vodnika naprej preko Prešerna in Jenka do Simona Gregorčiča. Vzporedno je navedel pri Poljakih Mickiewicza in pri Rusih Lermontova. Lermontov je svojo nacionalno gorečnost in ljubezen do domovine črpal iz grude in ruske zemlje. Je realen pesniški opevatelj svoje domovine. Naš Župančič je duhovni klicar, pesnik inspiracije in proroških prividov. Kakor antena je sprejemal v težkih dneh preteklosti in kakor iz ozračja vse tisto, kar je ležalo nad našim rodom. Župančič je snoval v slušnji in prividu ter zagrabil pri tem v svoj tok vso tedanjo mladino, ki je z nestrpnostjo pričakovala nečesa velikega, kar ima priti. Župančič je iz notranje vznesečnosti in sile kazal pot v svetlo bodočnost. Pričelo se je pri »Pesmi mladine« leta 1900. Šlo je potem to odkrivanje odprtih ran na našem narodnem telesu naprej: od pesmi o Črtomiru, »V teh težkih dneh«, »Z vlakom« pa do »Dume«, te najsijajnejše emfaze in najsilovitejšega protipostavljanja kozmopolitičnega in domačega elementa. Župančič je formulo, ki naj spaja oba ta svetova, domači in vesoljni, našel in označil. V drugem ciklusu je Župančič ustvarjal in v veličino bližajočih se prazničnih dni kazal pod vtisom dogodkov, ki so se vrstili po umoru avstrijskega ministrskega predsednika grofa Stürgaha. Tudi od naše zemlje se je odvalilo nekaj kakor mogočen kamen, ki je tiščal dušo naroda k tlom. Zmagoslavno in emfatično so zve nele v naš svet njegove napovedi, svara, opomini, spodbude. »Mesečina«, »Naše pismo«, »Duma«, »Naša beseda«, »Kovaška« itd. so blesteči dokazi zdrave slutnje, življenjske sile ter kvišku stremčega instinkta, ki je po Župančiču predpajal našo zemljo in naš rod. Ob spontani na težko usodo naših primorskih bratov se mu izvije iz duše pesem »Med izgnanci«, po vojni nevarnosti sledita še »Zelena čelada« in »Bolnik«. Predavatelj je zaključil svoja izčrpana razčlenjevalna izvajanja z jasno označbo Župančiča kot pesnika inspiracije in duhovne sile, ki smo ga v težkih dneh imeli, glasnika v zanje bodočih dni.

Monumenta artis slovenicae. Izšel je drugi snopič prvega dela te monumentalne publikacije, ki jo piše konservator dr. Fr. Stelc v slovenščini in francoščini, iz-

daja pa Akademski založba v Ljubljani. Ta snopič opisuje slikani kranjski presbiterij. Na finem papirju pa so slike umetnih. Presbiterij v Suhni pri Škofiji Lo ki iz XV. stoletja, obok presbiterija in slike apostolov v presbiteriju iste cerkve; slikani obok presbiterija pri Sv. Urhu na Križni gori iz XV. stoletja; presbiterij cerkve sv. Miklavža nad Čadramom iz XIV. stoletja; slikani obok presbiterija pri sv. Janezu ob Bohinjskem je-

zeru iz XV. stoletja; devici iz Sv. Miklavža na Goropeči; sv. Marjeto pri Sv. Petru na Vrhu; nespametno devico pri Sv. Miklavžu na Goropeči; plesočega angela in angela trobentača pri Sv. Urhu na Križni gori; Ecce homo z Jezerskega iz XV. stoletja; sliko apostola v presbiteriju v Suhni pri Škofiji Loki iz XV. stoletja in s slikami presbiterija v cerkvi sv. Miklavža na Goropeči iz XV. stoletja. Slike so deloma celostranske in so grafično izvrstno delo.

Znanstveni vestnik Akademski založbe. Prvi letnik, prva številka. Na platnicah te nove revije, ki je nekako znanstveno-informacijsko glasilo nove naše Akademski založbe v Ljubljani, so razna naznana, v zvezku pa so sestavki: Novi pravopis in pravorečje (M. R.). Organizacija ljubljanskih arhivov (dr. J. Mal), Znanstveno društvo za humanistične vede (M. R.), Mariborski znanstveni zavodi (Fr. Baš), Bogoslovna akademija, Reforma Muzejskega društva za Slovenijo (Fr. Zwitter), Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani (F. Stelc), Geografsko društvo na univerzi v Ljubljani, Društvo »Pravnik« v Ljubljani (dr. R. Sajovic), Knjižna poročila, Vesti in Bibliografija.

Djuro Vedriš: Zakon o taksama. Zagrebačka Privredna štampa je izdala v srbohrvaščini (latinici) 132 strani obsegajočo praktično brošuro »Zakon o taksama« (Priručnik za takse) z vsemi dosedanjimi spremembami in dopolnitvami, pravilniki in važnimi razpisi, obrazložitvami ter navodili. Priročnik bo dobro služil tudi Slovencem, ki imajo opravka z državnimi in banovinskimi taksami.

R. Benjamin: Čudovito življenje Honoréja Balzaca. Ljubljanska založba »Hram« je izdala te dni v prevodu Stanke Lebna francoskega pisatelja Renéja Benjamina biografski roman »Čudovito življenje Honoréja Balzaca«, ki obsega 308 strani. Knjigo, ki je zopet krasno grafično delo, je z okusom opremil inž. arh. Bojan Stupica. René Benjamin opisuje tu s pèresom pisatelja-umetnika življenje in nehanje slavnega francoskega pisatelja Honoréja de Balzaca (20. V. 1799—18. VIII. 1850), ki je znan tudi nam Slovcem po nekaterih prevodih.

Sport

Razvoj našega alpinizma

OB OTVORITVI NAJMLAJŠE PLANINSKE POSTOJANKE NA POLORJU.

Zapadno Pohorje je povprečno za dve sto metrov višje ko Vzhodno; dviga se kakih sto metrov čez gornjo mejo gozdnega pasa. To in značilnosti Centralnih alp, široki, na dolgo raztegnjeni, le lahno valoviti hrbti s kopastimi vzpetinami in ž odprtimi, vrticam podobnimi sedli mu daje že na prvi pogled svojevrstno obeležje; trideset kilometrov dolga smučarska pot gre od Rogle proti zapadu čez Planinko, čez Jezerski in Črni vrh na Veliko in Malo Kopo, vedno nad sklenjenim gozdom, vedno v višini nad 1500 m, z razgledi in pregledi na planinski in dolinski kras naše države in njene severne sosedo, kakršnih ne zmore nobeno drugo naše pogorje. Ta edinstveni raj belega športa cele Jugoslavije je širšemu krogu domačih in tujih smučarjev odkril šele »Senjorjev dom« pri Cerkvici. Toda Zapadno Pohorje med Senjorjevim domom, med Mislinjo in Dravo je tako dolgo in tako široko, da je postala nova postojanka, kočna na Kremžarjevem vrnujna potreba. Vrzal, ki jo je v Vzhodnem Pohorju zamašila kočna pri Sv. Treh kraljih pod Velikim vrhom, bo v Zapadnem Pohorju v okoliših Velike in Male kope odpravila najnovejša in najmlajša postojanka, kočna na Kremžarjevem vrhu, naravni člen v verigi planinskih koč, ki sega od Sv. Bolfenka nad Mariborom čez Mislinjsko dolino k cerkvi sv. Urše na Plešivcu in do Uletove kočne na Peci.

Kremžarjev vrh je kakih sto metrov višje od mariborskega Sv. Bolfenka ali od Mariborske kočne; kot razgledna točka se meri z Veliko in Malo kopo; enako tudi kot smučarska postojanka in kot svet za smučanje. Preko njega in nad njim peljejo stari in važni prehodi iz Mislinjske doline od Vuzenice v Sloveni gradec in se tako približujejo nad 50

km dolgi smučarski poti, ki gre od Sv. Bolfenka nad Mariborom na Vel. in Malo kopo, od tod pa navzdol na Kremžarjev vrh in k njegovi smučarski postojanki.

Kočna je skromna, a lična lesena stavba v prikupljivem planinskem in domačem slogu. V pritličju se nahaja obednica in gostilniška soba v izmeri 5 × 8 m ter še dve sobi po 3 × 4 m; v podstrešju je skupno ležišče. V celi koči je na razpolago 48 ležišč.

»To je dro rjesen« ti poreče domačin v pristno koroškem narečju in naglasu. Kakor je ves svet okoli nove kočne in v Zapadnem Pohorju sploh solnčen, svetel in zdrav, poln pesmi in poezije, tako je tudi domače ljudstvo pristno koroško, odkritosrčno, zdravo, polno veselja do petlja, do domače grude, do njene preteklosti. Ko so gradili preko slovenske zemlje nemški most do Adrije, ko je v Mariboru izšel zloglasni protisrbski pamflet »Cesarica in trije zmaji« in ko je v službi iste ideje o Pohorju izšel nemški roman, je domač kmet, planinski kralj na Pohorju, zabrusil avtorju Achleitnerju besede v obraz: »Takah bedastoč še lahko štiri sto napišete.« Opuščeni rudniki, razvaline starih kovačnic, fužin in plavžev, zanimiva imena Baron, Berghaus, Coizer, Coizerica, Plavžnica, sv. Primož, sv. Anton, sv. Daniel, sv. Barbara, sv. Ahacij, sv. Janž, gradovi Vuzenica, Puhentšajn, Legon, Galenthofen, zlasti vodni vrelci Porodnica, Blagoslovljeni studenec, bajke, pravljice in pripovedke o Jeramihu, o Jeri Hudovolni, pa povsod ubrana pesem koroška, ki jo pojo sloki fantje s krivci za klobukom: vse to diha svežost in zdravje, skromnost in mehko, ki je doma na Koroškem. Prastaro tradicijo najdeš v teh zapadnih predelih našega Pohorja; na dvorišču Sadel-

PRAVI DOMAČI IZDELEK

nikove kmetije raste planinski javor, ki je v svoji mladosti še videl čast in slavo Celjskih grofov; preživel je moč njihovih naslednikov na Dunaju; sedaj, ko gredo njegova leta v šesto stoletje, ko stoji svobodni na svobodnih tleh, še vedno poganja, cvete in zeleni v pozdrav najmlajši planinski postojanki na jugoslovanskem Pohorju.

Dr. Fr. M.

Okrožni odbor LNP, službeno. Igralci Tičar in Čebul (oba SK Svoboda) ter Urbančič (SK Železničar) naj se v ponedeljek 10. t. m. zanesljivo javijo na seji OOLNP ob 19. v hotelu »Mariborski dvor« zaradi zasljanja. Tajnik.

SK Rapid v Celju. Mariborski Rapid ogstuje v nedeljo 9. tm. v Celju ter bo odigral proti Atletik SK prijateljsko tekmo.

Primorje in Čakovečki SK v Zagrebu. ASK Primorje in Čakovečki SK gostujeta jutri v soboto v Zagrebu, in sicer bo Primorje nastopilo proti Hašku, ČSK pa proti Gradjanskemu.

Jugoslavija: Francija. V nedeljo 16. tm. se bo v Parizu odigrala meddržavna nogometna tekma Jugoslavija: Francija. — Drugi polčas tekme bodo prenašale vse radio-postaje Jugoslavije, in sicer od 15.30 naprej.

Tekmovanje za državno prvenstvo v table tenisu. Jutri se prične v Ljubljani letošnje tekmovalje za državno prvenstvo v tabletenisu, ki bo trajalo dva dni. Sodelovali bodo tudi mariborski igralci, člani ISSK Maribora in Maska.

Sv. Jakob v Slov. gor.

Proslava državnega praznika. Dan zedinjenja smo praznovali zelo slovesno. Po maši, ki se je je udeležilo mnogo domačega občinstva, je bila v okrašenem razredu nove šole lepa slovesnost. Slavnostni nagovor o pomenu 1. decembra je imel šolski upravitelj g. Mirko Cujnik. Po slavnosti je bila zapisnega sokolskega članstva. Ob tej priliki sta bili vsajeni tudi dve lipi, ki naj opominjata domačine in vsakogar na našega velikega blagopokojnega kralja. Omeniti je še treba, da je daroval nadučitelj g. Miho Vauhnik šolskim otrokom pecivo, zakar mu izreka uprava šole najiskrenejšo zahvalo.

Iz Sokolskega društva. Sokolsko društvo prav agilno deluje. Društveno delovanje je poletni nekoliko zaostalo, ker je društvo izgubilo nekatere funkcionarje, ki so bili premeščeni. Na zadnjem članskem sestanku pa so bile funkcije z veljavnostjo do prihodnjega rednega občnega zbor poverjene sledečim bratom in sestram: tajništvo Mariji Čekadovi, prosvetna funkcija Mirku Cujniku, blagajna Josipu Čoncu, načelnštvo Bogdanu Tušku in Ljudmili Nestovi, otroke pa bosta vadila Franc Kerhlanke in Magda Kramerjeva. Ob priliki državnega praznika se je pokazalo, da je društvo številčno zelo naraslo. Člani kakor članice obiskujejo prav pridno telovadbo.

V vsako slovensko hišo
»Večernik«!

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

Vstop gospodične Aspinwallove je prekinil pogovor. Radost, ki je sijala umetniku z obraza, je razodela plemeniti prijateljci vse. »Motim,« je osupla zaklicala in se hotela odstraniti, toda signorina jo je privedla k sebi.

»Ne,« je zašepetala, »ker se gospod Degraw brani, da bi me varoval, moram poskrbeti za varno vodstvo, ki ga potrebujem v velikih težavah novega spremenjenega položaja.« Po teh besedah je predložila Hilary listine, ki so potrdile popoln prevrat v njenem življenju.

XXIX.

Veselo, praznično razpoloženje je vladalo v hiši Aspinwallove; gostje so čestitali gospodični Rogersovi in ji kazali veselje nad nenadno srečo. Bili so vsi iz premožnih, uglednih rodbin, zato je niso toliko zavidali za dedščino, kakor za njeno izredno krasoto in moč nad človeškimi srci.

Samo oba Degrawa sta bila pri slavnostnih prireditvah bolj v ozadju; ali ju je plašilo novo bogastvo gospodične Rogersove, ali se je spremenilo nekaj drugega, tega ni bilo mogoče razsoditi.

Hilary Aspinwallova se je največ bavalala z dariteljem Delancyjevih milijonov. Bolest in razočaranje je brala v njegovih očeh in mu skušala s spoštovanjem, ki mu ga je izkazovala, zdraviti njegove rane.

Signorina se je na dan svoje zmage bleščala v sijaju mikavne krasote. Smehljaje je sprejemala cvetice od vseh strani, odklanjala je le presladko dvorjenje.

V obleki iz mehke bele svile brez vsakega nakita, je bila tako krasna, da se je oko prijateljice Hilary vedno mudilo na njej. A tudi umetnik se ni mogel dalje brzdati.

»Pridite,« je rekel pristopivši k njej, »prosim, sledite mi na ono klop, skrito za vinsko trto; dovolj so vas gostje občudovali, rad bi vam pvoedal nekaj besed v slovo, preden se začne najina trimesečna ločitev.« Radovoljno mu je sledila in pričakovala besede občudovanja in vdanosti, kar ji je govoril, pa ni razodevalo ljubezni ampak strah.

»Signorina,« je rekel, »dovolite mi to imé, dokler vas ne smem nazivati z drugim, dražjim — nikoli mi niste razjasnili, zakaj ste tedaj tako naglo zbežali iz svojega stanovanja v ulici East...«

Pogledala ga je s prestrašenim dvomečim pogledom.

»Zakaj vprašujete zdaj to? To je že tako daleč za menoj.«

»Bojim se prihodnosti. Ali je bila tedaj bojazen pred Montelijem večja kakor zaupanje do mene?«

Nagnila je glavo in prikimala; ko pa je videla, da pričakuje odgovor, je hitro pristavila:

»On je zločinec. Nisem se upala ostati v njegovi bližini, zato sem bežala in se skrila na neznanem kraju. Portugizija me je sprejela, a vi ste v meni vzbudili dvom proti njej in začela sem se bati tudi nje. Zdaj nisem imela nikogar več, komur bi zaupala, zato sem zbežala drugič in prišla sama semkaj. Vedela sem, da najdem gospodično Aspinwallovo tukaj in upala sem, da se me usmili. Ta pot mi ni bila lahka in nočem, da bi izvedela, kako zelo sem tedaj računala na njeno prijateljstvo, kajti domneva, da me je samo naključje pripeljalo semkaj.«

»Vaše zaupanje bom znal ceniti; samo eno mi še morate povedati: Ali niste kdaj dvomili, da oni Montelli ni bil Italijan?«

»Ne, o tem še nisem razmišljala. Kako pridete na to?«

»Ko sem videl zločinca, ki vam je stregel po življenju, zadnjo noč na tleh, me je njegov pogled spomnil na Italijana, ki je stopil tedaj za trenutek v vašo sobo. Če se nisem varal, je bil to preoblečeni Montelli in njegov večerajšnji napad samo izvršitev davno zasnovanega načrta.«

»Mogoče, mogoče,« je mrmrala; »toda

vse to je zdaj minilo, čemu bi se torej še s tem vznemirjali?«

»Vi sami niste tako brezskrbni, kakor se kaže, zakaj videl sem vas večkrat v vidni bojazni pogledovati proti vratom, kakor da bi se bali, da se vaš smrtni šovražnik vnovič ne prikaže.«

»Ali sem se znala tako malo premagovati?« je vprašala in hitro pristavila: »Ne znam še verjeti v naklonjenost usode; vedno se bojim, da se mi pripeti kaka nesreča, ki mi more zagreniti užitek tega nepričakovanega bogastva. Toliki zakladi se ne vsujejo navadnemu človeku nekaznovano v naročje.«

»Toda vi vendar niste navadna oseba, marveč vila, čarodějka, in lahko brez skrbi zaupate v svojo srečo; vendar bi želel, da ste pri vsem tem na straži. Nevaren sovražnik je sicer varno spravljen, toda pri njegovi premetenosti se mu lahko posreči, da zbeži. Njegov pohlep po denarju vam sicer ne more več škodovati, pač pa njegovo maščevanje. Nočem vas prestrašiti,« je nadaljeval, »ker je zapazil njene boječe poglede, »temveč samo svariti, da se pri najmanjšem povodu obrnete do policije, ki bo na straži za vašo varnost. Dokler mi tega ne obljubite, ne bom imel miru.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sokolstvo**Naše zavedne Ruše**

PROSLAVA ZEDINJENJA V MALEM BEOGRADU.

Svečano so zvonovi vabili k sveti maši. Cerkev se je napolnila. Izpred oltarja je mašnik pozval vse navzoče, naj ne molijo samo z ustnicami, temveč naj molitev za domovino izvira iz srca.

Po končanem svetem opravilu se je množica zbrala na trgu pred cerkvijo. Videli smo strumno četo domačih Sokolov pod poveljstvom staroste g. Krejčija, četo ognjegascev, ves občinski odbor, orožništvo, šolsko mladino pod vodstvom svojih učiteljev in učiteljic, celotni pevski odsek društva v Rušah in mnogo drugih. Zbrali so se, da prisostvujejo usaditvi spominjske lipice.

Zadonela je pesem junakov »Hej trubaču«, nakar je predsednik občine g. Dav. Lesjak govoril o pomenu današnjega dogodka. Naš narod je v vseh velikih prilikah, posebno pa ob velikih nesrečah, postavjal potomcem vidne spomenike. Mnogo cerkva in kapelic nas spominja na hude čase, na lakoto in kugo, na vpade Krcov in Turkov in drugih nesreč, ki jih je narod prestal. Taka velika in huda nesreča nas je zadela tudi letos, ko nam je zločinska roka umorila očeta kralja. Na pergamentu, ki je zakopan pod lipo, je napisano: »Ta lipo se je vsadila 1. decembra 1934 v spomin na blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je padel kot žr-

tev miru od morilčeve roke dne 9. oktobra 1934 v Marsellu. Čuvajte Jugoslavijo! Občina Ruše.« Apelar je na vse, zlasti pa na mladino, naj čuva to spminjsko lipo, naj čuva Jugoslavijo!

Pevci so zapeli pesem »Slovenac, Srb, Hrvat«, nakar se je množica razšla. Vsak posamezen pa je v svojem srcu ponavljal sveto zaobljubo: Čuval bom Jugoslavijo!

Proslava Sokola. Kmalu po tej proslavi se je napolnila prostrana dvorana Sokolskega društva. Člani in članice so se zbrali k svečani prisegi. Orkester je zasviral sokolsko himno. Starosta br. Krejči je prebral poslanico »Saveza SKJ« ter pozval navzoče, da za njim ponavljajo zaobljubo. Po prisegi je orkester zaigral državno himno, ki jo je istočasno pel mladinski pevski zbor. Sledila sta deklamacija in nastop Pevskega društva »Ruše«. Da je ta svečanost tako lepo uspela, je v prvi vrsti zasluga neumornega sokolskega delavca br. Črnka, ki je izvežbal orkester in mladinski pevski zbor. Dvorana je bila, po zaslugi br. Sornika, zelo okusno okrašena.

Tako so Rušani, zvesti svoji tradiciji, proslavili letošnji praznik zedinjenja nad vse lepo in svečano.

Ko.

korenine vse čase in jo hranijo do poznih rodov v čast in slavo Največjega kralja mučenika in v opozorilo vsem bratom in sestram, da se poslednja želja umirajočega kralja mora očuvati in da bo pot tuja v našo zemljo le preko naših trupel.

Sestavil je to spomenico odbor Sokola Tezno in jo položil v to steklenico na dan sokolskega praznika Zedinjenja, dne 1. decembra 1934. leta, ko smo se potrti spominjali Njega, najvišjega svojega brata, prisegli zvestobo svojemu starešini kralju Petru II. in po končani slavnostni seji vsadili to lipo!

»Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju!«

»Naj živi — sin junaka — mučenika — kralj Peter II.« Zdravo! (Slede podpis.) Spomenico je starešina položil v steklenico, katera je vzdana v cementnem podstavku in jo zalil s smolo. Br. načelnik je zagnil korenine.

Ti lipo pa razširjaj svoje korenine, obrasti in okleni našo spomenico in opominjaj nas in našo dečo: »Ne pozabite svete oporoke! Čuvajte Jugoslavijo! — Zdravo!

»Scampolo« na odru poljčanskega Sokola. Po daljšem odmoru je poljčanski Sokol, odnosno njegov dramatski odsek, otvoril v nedeljo 2. decembra letošnjo sezono z gornjo igro. Je to zgodba ubogega dekleta v 3 dejanjih s predigro. Čeprav je bila prejšnji dan popoldne proslava 1. decembra (državnega praznika), je bil tudi pri igri lep obisk. Zgodba 16-letnega dekleta s ceste, ki najde potem svojega zaščitnika in slednjič — konec igre da vsaj tako slutiti — tudi ljubljenega moža, je vsem ugajala. Gledalce je tu in tam tako pritegnila zgodba tega ubogega dekleta Scampola, da so skupno z njim jokali in se smejali. Podala ga je z živo in čustveno igro naša priznana amaterska igralka s. Olga Čerčkova, ki si je s tem likom pri nas svoj nočni igralski dar le še potrdila. Zelo dobro se je dalje uvrstila v dramatski krog našega Sokola s. Justa Hudina, ki smo jo prvič videli v nedeljo v vlogi Francesce. Zelo simpatična pojava. Tretjo žensko vlogo Emilijo, razvajeno inženirjevo ženo je primerno in v lepih toaletah odigrala s. Detičkova. Naš priznani amaterski igralec br. Živko je bil dober inženir Tito, njemu ob strani je praj tako ugajal njegov prijatelj inž. Bernini br. Mesarič, natakter je bil br. Roner in svojevrsten učitelj zlasti po maski br. Ritonja, ki je ob enem tudi zrežiral igro in to v splošno zadovoljstvo. Zlasti sta ugajali predigra in prvo dejanje. Upoštevaljoč našo skromno kuliserijo tudi scenično ni oporekati. Igro je spremljal salonski orkester pod vodstvom dr. Hronovskega. In da bo jed še okusnejša še malo popra: šepetalec je bil od II. dejanja dalje preglasen. Če bi se znal maskirat vsak igralec sam, tedaj bi še le bil cel, amaterski na-

meč. Obleka Scampola bi bila lahko tudi drugačna, razburljivi nastopi posameznih igralcev močnejši, začetek naj bo točen itd. Pa tudi cenjeno občinstvo naj se navadi reda in naj ne prihaja ob četrti na pet, če je napovedano n. pr. za pol štirik, ker to zelo moti igralce in gledalce. Tk—

Lepa proslava 1. decembra poljčanskega Sokola. Letošnja proslava praznika Zedinjenja je bila v znamenju žalovanja za blagopokojnim kraljem. Bila pa je vendar ena najpristnejših. Ob 16. se je dvorana napolnila članstva, naraščaja in deće. Po izvršenem določenem sporedu, kjer sta sodelovala tudi salonski orkester in pevski zbor je sledila od F. Građišnika alegorična slika: 1. december 1934, ki je vse ganila do solz. Podana je bila tako živo in občutno, da ostane ta žalna svečanost vsem nepozabna. Slovensko se je izvršila tudi zaprisega.

Kdaj umiramo?

Dvakrat več smrtnih slučajev ponoči. — Ob katerih urah nastopa navadno smrt.

Novodobna medicina se veliko peča z vprašanjem, kdaj nastopa normalno smrt. Znano je, da umre največ ljudi v nočnih urah. Medicinska raziskovanja so pokazala, da znaša število smrtnih slučajev v nočnih urah približno dvakrat toliko kakor preko dneva. To dokazuje slučaj, ko so vzeli primer 500 bolnikov, ki so umrli po operaciji. Ugotovilo se je, da je razmerje v številu smrtnih slučajev, ki nastopijo med 6. in 18. uro na eni strani ter med 18. in 6. uro na drugi strani kakor 1.0 : 1.7. Seveda je treba tudi upoštevati, da smrt po operaciji ni normalna. Je pa še drugo zanimivo vprašanje, ali je mogoče pri posameznih boleznih ugotoviti čas, kdaj nastopi smrt. V tem oziru se je mogla dognati, precej točna zakonitost pri diabetikih, ki umirajo med 20. in 22. uro. Druge bolezni izkazujejo več časovnih presedkov, ko nastopa smrt. Pri krvnih boleznih, ledvičnih boleznih, možganskih krvavitvah itd. nastopajo smrtni slučajji od 18.—6. ure; pri srčnih boleznih od 10.—12. in od 6.—8.; pri zastrupljenih krvi od 4.—6. in 10.—12.; pri pljučnem vnetju od 4.—6. in 16.—18.; pri tuberkulozi od 4.—6. in od 16. do 18. ure.

Naš denar. Po poročilu naše Narodne banke za oktober so hranilne vloge pri naših denarnih zavodih od 1. septembra do 1. oktobra t. l. padle od 9,888 milijonov na 9,872 milijonov. Zmanjšale so se torej za 16 milijonov dinarjev, dočim so v letošnjem avgustu narasle za 18 milijonov dinarjev. V tekni letošnjega leta pa so padle hranilne vloge pri zasebnih denarnih zavodih za približno 400 milijonov dinarjev, kar priča, da se naš denarni promet še ni ustalil.

Sokolska proslava na Tezno

Na izredno svečan način je proslavilo letos naše Sokolsko društvo praznik zedinjenja. Žal nam manjka za take proslave primeren prostor, ker so šolski razredi premahni. Svečanost se je vršila popoldan in je pričela ob 14. uri. Prisostvovali so zastopniki kr. šolskega odbora, kr. organizacije JNS, celoten odbor Streliške družine, zastopnik naše industrije ravnatelj g. Babič s soprogo in drugi. Po odpevanju pesmi »Sokolski pozdrav«, katerega so zapeli Sokolčki pod vodstvom društvenega prosvetarja br. Luknarja, je starosta br. Tušek v srcu segajočem govoru opisal zlasti letošnji pomen proslave 1. decembra. Iz njegovega govora postnemamo najvažnejše: Zbrali smo se, da po sokolskem običaju in po sokolski dolžnosti proslavimo ta veliki dan, ko je našemu narodu pred 16. leti uspelo, da se prvič v naši narodni zgodovini zedini. Letos proslavljamo posebno mi Sokoli ta praznik z bolestjo v srcih. Nimamo našega kralja, viteza, Zedinitelja. Padel je Ustanovitelj Jugoslavije! Ne hodemo nikdar pozabiti in preblehiti te izgube. Večna »Slava« narodnemu mučeniku kralju Aleksandru I. — Danes smo pozvani, da položimo prisego zvestobe Prvorojencu velikega nesmrtnika,

mlademu kralju Petru II. Naj živi kralj Peter II.! Živio Jugoslavija!

Po prečitaniu sokolske poslanice so zapeli pevci pesem »Jugoslavijo, oje«, nakar se je vršila svečana prisega. Po prisegi je zapelo Sokolstvo skupno himno »Bože pravde«. Po primernih deklamacijah br. Vešligoja ml., naraščajnika Ledinke in majhne Nuše, katere so napravile najgloblji vtis, je bila slavnost zaključena s pesmijo »Hej Slovani«. Starešina je pozval prisotne, da še prisostvujejo vsajenju »kraljeve lipe« na letnem felovadišču. V lepem govoru je orisal pomen slovanske lipe. Ta »kraljeva lipo« pa naj bo spomin nam in zanamcem na oni strašni dan, katerega smo najtežje preboleli. Predno je zagnil z zemljo korenine, je prečital spomenico odbora, katera je napisana na pergamentu in se glasi:

Spomenica, spisana v času, ko nam je srce krvavelo ob grenki misli na strahotno dejanje v Marsellu dne 9. oktobra 1934. l., ko je moralo kloniti telo Največjega Jugoslovana Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pod zločinski roko in je Njegova duša ob večnem slovesu dihljala na umirajoča kraljeva usta. Svojo nam vsem sveto oporočo: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« in položena v zibel »Kraljeve lipe«, da jo obraščajo njene

Novo življenje v nerodoviti tundri

Karelja, nedavno še tundra in tajga, močvirje in puščoba, zdaj pa mesto enega največjih in najzanimivejših poskusov, kar so jih napravili doslej v Rusiji! Skozi to ozemlje vodi zdaj belomorski preliv in na obeh bregovih delajo poskuse, ki naj izpremene nerodovito zemljo v rodovitno. Prej je bila zemlja tu do 90% povsem nerodovita. Pa so prišli delavci, izkopali so široke kanale, jih zvezali z mrežo ožjih kanalov, da se je močvirje izsušilo, potem so pa zemljo preorali s traktorji in pustili, da so se močvirne rastline posušile, da so jih lahko sežgali. To so večkrat ponovili in tako so dobili okrog 30 cm debelo plast rodovite zem-

lje. Kraj leži med 63. in 68. severno stopinjo, torej za polarnim krogom.

Ob koncu junija pritiska tu ponoči silen mraz, ki se sredi septembra povrne. Samo 85 dni v letu je brez mraza in v tem času znaša povprečna dnevna toplota 12 stopinj. Od polovice junija do začeta avgusta so pa tu takozvane bele noči, ko sonce sploh ne zahaja in ko rase pod njegovimi blagodejnimi žarki vse z rekordno hitrostjo. V teh 50 dneh zraste žito v stebelce za 10 cm na dan.

V prvem letu je vrgla za polarnim krogom obdelana zemlja okrog 30 centov rži in ječmena na ha, 25 centov ovs, 250 centov repe in 50 centov graha. S pšenico še ne delajo poskusov. Pri dobri pogojitvi je rodila zemlja tudi solčnice, korenje, čebulo in česen. Nekatera komu-

nalna gospodarstva imajo tudi zvezo z elektrarnami na prelivu. Ta gospodarstva imajo velika zemljišča, pokrita s steklenimi ploščami, to so veliki cvetličnjaki, ki v njih goje paradižnike, melone, kumare in redkev. Letos se je celo posrečilo pridelati metrski stot popra. V zadnjem letu druge petletke bodo cvetličnjake električno segrevali in osvetljevali tako, da se utegne celo zgoditi, da bodo rasele in dozorevale za polarnim krogom pomaranče.

Srečni in nesrečni izumitelji.

V zgodovini izumov najdemo primere, da so veliki in za človeštvo zelo pomembni izumi prinesli izumiteljem več nesreče kakor pa sreče, dočim so mali izumi-

telji često obogateli. Tako se je moral na primer grof Zeppelin hudo boriti, preden je prodal njegov izum. Dočim je znani izumitelj patentnega zamaška na pivskih steklenicah postal čez noč bogat človek. Prav tako je obogatel izumitelj svinčnika z majhno radirko. Mnogo pa je izumiteljev, katerih izumi so prišli šele po njihovi smrti do veljave in vrednosti.

Nova poljska lačja.

V prvi polovici letošnjega decembra bo spuščena v morje in izročena prometu velika nova poljska ladja, krščena na ime »Maršala Piłsudski«, ki je bila zgrajena v italijanskih ladjedelnicah. Ladja bo imela 30.000 ton in bo delala družbo poljski ladji »Batori«, ki pa bo izročena prometu šele prve dni prihodnjega leta.

POSJOJILNICA R. Z. Z. O. P. MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVljena LETA 1882
Stanje hranilnih vlog 60 milijonov dinarjev
Rezervni zaklad 9.668.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

Mali oglasi

Razno

JOS TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16, tel. 27-56. Izpeljuje elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motoriev, lestenecv, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

POZOR! VSA OBLAČILA.
ki rabite za zimo in sport, vam lepo in dobro izdelala med ni salon Franjo Stanko, Tržaška cesta 1, Maribor.

POZOR!
Vsakovrstne instalacije in popravila iz elektro-tehniške stroke vam izvrši solidno. F. Kocjan, elektro-podjetje, Koroška c. 8. Tel. 29-05. 5063

Kupim

ZLATO.
zlatnike in platino kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata Orožarova ulica 8 2642

VLOŽNO KNJIŽICO
kakega marib. zavoda do 10.000 Din kupim. Odplačljivo po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Kreditev dolga«. 5048

Prodam

SPALNICE
politrirane najmodernejši vzorci, iz mehkega in trdega lesa ter razno drugo pohištvo po znižani ceni prodam. Priporočam se za vsa mizarska in pohištvena naročila. Mizarsko podjetje Rudolf Kompara, Aleksandrova cesta 48. 1641

POZOR!
Tapetniške izdelke, solidne in po brezkonkurenčnih cenah dobite pri Kuharju, Vetrinjska ul. 26. 4586

VINO,
lastnega pridelika, v zaprtih steklenicah, 1 liter Din 10.—, prodaja mlekarna Bernhard, Aleksandrova c. 51. 4995

Premislite pred zimo

ali 1. nabavite si čevlje na račun slabe kvalitete po nizki ceni,

ali 2. zanesljivo dobre in trpežne čevlje po zmereni ceni.

imamo in priporočamo nakup pod 2.

K • A • R • O

KROJAŠKI ATELJE KONRAD MIHELIC.
Glavni trg 23/1, Maribor, se priporoča cenj. strankam, in naznanja, da je izdatno znižal cene. Prvovrstna izdelava oblek od Din 280.— naprej 5051

KISLO ZELJE
in »Sama«, najboljša kakovosti, priporoča M. Berdajs, Maribor. Vetrinjska 30. 4991

NA PRODAJ LAHKA KOBILA
prvovrstna, za voz in za tck. Aloiz Visočnik, Razvanje 38. 5052

»NATIONAL« REGISTRIRNA BLAGAJNA
poniklana, poceni na prodaj. Ogleda se v Splošni nabavljalni zadrugi, Maribor, Glavni trg 1. 5027

LAHEK IN TEZEK
cnovprečni voz, plato voz z peresa voz za živino z ograjo in dvokolico prodam. Slovenska ul. 26, Lammingar. 5030

Prodam oziroma posodim dobro ohranjen **PIANINO** po nizki ceni. Magdalenska 17, prtiličje, stanovanje 2. 5040

Posest

Novozgradba z vrtom Din 18.000.—. Hiša v sredini mesta, več stanovanj, 110.000.—
— **Posestvo** blizu mesta, 100 ora'ov, hiša, 4 sobe. 200.000. Velika hiša z gostilno, drugim lokalom, ledenico 115.000.—. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 5029

Posojilo

HIPOTEKO
300.000 do 500.000 na prvo mesto hiše v mestu iščemo. Ponudbe pod »Hipoteka« na upravo lista. 5028

Stanovanje

STANOVANJE.
sobo in kuhinjo, oddam takoj stranki brez otrok. Džšano-va ul. 12. 5010

STANOVANJE
3 do 4 sobno z vsem komfortom. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Tožen plačnik« 4963

PRI OPEKARNI
Derwuschek v Košakih se odda stanovanje, soba in kuhinja. Mesečna najemnina 200 Din. 5020

Sobo odda

SOLČNO, OPREMLJENO SOBO
oddam eni ali dyema gospodičnima. Wildenraingerjeva ul. 11/I. 5011

OPREMLJENO SOBO
s prostim vhodom oddam s 15. decembrom. Mlinska 9, II. 5039

VELIKO SOBO
s štedilnikom oddam s 15. decembrom. Zrkovska cesta 33, Pobrežje. 5050

LEPO, ČISTO, OPREMLJENO SOBO
oddam v Maistrovi ul. 18/I, desno. 5056

OPREMLJENO SOBO
oddam. Stolna ul. 1/I. 5062

SOBO
opremljeno, solčno, s posebnim vhodom, elektr. lučjo, oddam dyema ali enemu uradniku ali oficirju takoj. Stritarjeva ul. 5/I. 5064

Grafolog KARMAH
v Mariboru.

Obiske sprejema v hotelu »Zamorje«, Ostane do 10. decembra 1934. — Odgovarja na korespondenco.

V najem

DAM V NAJEM HIŠO
v Novi vasi z električno razsvetljavo, obstoječo iz štirih sob, kuhinje, dvorišča in lepega vrta s 1. februarjem 1935. Polzve se v trgovini Klanišek Glavai trg. 5021

Spomnite se CMD

DOBROIDOČA GOSTILNA
starovpeljana, v centru mesta Celja, se pod ugodnimi pogoji da s 1. januarjem v najem, eventuelno se pa cela hiša tudi proda proti gotovini. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod »Ugodno«. 5033

Službo išče

DEKLE
izučena šivilja, vajena trafike, želi službe takoj ali pozneje v bližini Maribora. Naslov v upravi lista. 5028

ŠIVILJA
zmožna vsakovrstnega šivanja, gre tudi na dom. Naslov v upravi »Večernika«. 5029

Službo dobi

MIZAR, ZIDAR IN SLUGA
dobijo službo proti vlegi Din 5000.—. Ponudbe na upravo lista pod »December«. 5060

Pouk

FRANCOŠČINA-POUK.
konverzacija, pripravljam visoko in srednješolce za izpit. Uspeh zjamčen. Naslov: Zoretii, Tattenbachova 14. 5054

Znania želi

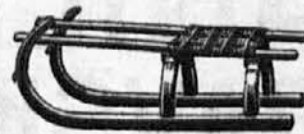
MLAD GOSPOD
želi poznanstva z boljšo gospodično, staro 17 do 23 let, v svrhu zabave. Dopise na upravo »Večernika« pod »Silvester«. 5026

Zaboji s podkurilnim premogom **KARBO PAKETI** naj ne manjkajo pri nobeni hiši. Zaloga: tt.

Andraschitz
MARIBOR, Vodnikov trg 4

SANKE

od Din 55.— dalje po velikosti in izdelavi

Eksportna hiša »Luna«

Gusalni konji
popolnoma iz lesa visoki 75 cm komad po Din 110.—.

Eksportna hiša »Luna«

Najlepši in najboljši zimski plašči v največji izbiri

gotove in po meri dobite pri tvrdki

Franc Cverlin
Maribor, Gosposka ulica 32
Kvalitetno blago! 5032

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

10% popusta dajemo od danes na vse damske plašče **TIVAR OBLEKE**

Naše prodajne cene smo ponovno zelo znižali!

TVRDKA WÖGERER

KRZNO

vsake vrste od najcenejše do najkvalitetnejše in izpeljave priporoča trgovina s krznom

J. SOPER, Glavni trg 9
zraven manufakture Majer
Popravila izvršujemo točno po solidnih cenah 4212

Nogavice,

rokavice, zimsko perilo i. t. d. pri Mariji Kumše, Maribor, Stolna ulica 1. 4895

Postelne odeje

iz svile, satena, klota, polnjene z vato, ovčjo volno ali puhom, v krasnih barvah in vzorcih po najnižji ceni pri

A. STUHEC, izdelovanje posteljnih odej MARIBOR
Stolna ulica 5 5034

Trajnogoreče peči za drva in premog kakor tudi štedilnike kupite najceneje v **Železnini LOTZ** Jurčičeva ul. 5.

PLETENINE

za mlade in stare dobite poceni v **TRPINOVEM BAZARJU**

Oglejte si izložbo. 4908

Ce bi moral mož ribati pod

gotovo ne bi trpel mučnega dela svoje žene in bi rajši kupil ceneno blago za tla

KARTOLEJ po m² Din 30.-

kateri se da z lahkoto čistiti, se lahko položi brez tuje pomoči, ker ni potrebno, da je prilepljen ali pritrjen in se pri preselitvi lahko vzame seboj.

Hišne gospodinjice so navdušene za kartolej, ker se isti da dobro uporabiti ne samo v kuhinji, predstvi, temveč tudi v sobah s slabim podom. Samo tvrdka

WEKA MARIBOR

skrbni za hišne gospodinjice, da imajo snažna stanovanja in malo dela. 379

Telefon 29-05 5035

Vse za Vaše stanovanje solidno, zajamčeno in najceneje samo

Vetrinjska 7 • Koroška 8

Zahvala.

Podpisana Prostovoljna gasilska in reševalna četa Celje potrjuje s tem, da je

obče zavarovalna d. d. „Sava“ v Zagrebu

po njenem generalnem zastopstvu v Ljubljani izplačala vdovi pri avtomobilni nesreči dne 30. septembra t. l. smrtno ponesrečenega gda. Jerneja Vengusta, podstarešine jugoslovenske gasilne zajednice v Celju, celo za posameznega gasilca proti nezgodam zavarovano svoto

Dinar 40.000.-

Humano tolmačenje zavarovalnih pogojev v korist težko prizadete vdove Vengustove s strani zavarovalnice »Sava« nas sili, da izrečemo temu domačemu zavarovalnemu zavodu svoje priznanje in zahvalo ter da ga najtopleje priporočamo vsakomur, predvsem pa vsaki gasilski in reševalni organizaciji v naši kraljevini.

Celje, dne 10. novembra 1934. 5022

Za prostovoljno gasilsko in reševalno četo Celje — župa Celje

Maks Koschier, tajnik.

J. Jellenz, predsednik.

Pozor! Poceni meso!

Od 8. decembra 1934 naprej vsaki dan teletina kg Din 4.-, Din 6.-, teletina la kg Din 8.-, Svinjsko, vse posamezne dele la kg Din 8.-, Slanina, sveža la brez kože kg Din 11.

Se priporoča:

5. stojnica od Vel. kavarne
Glavni trg. 5037

Pohištvo

mizarstva **Wesjak**
je poceni, lepe oblike in ustreza vsem zahtevam

Stanovanjske in spalne sobe v vseh cenah. **Moderne kuhinjske opreme.**

„WEKA“ Maribor, Aleksandrova 15

Kožuhovina

Perzianec, koža D 150.- Skunks naravni D 220.-
Morski lev . . . D 550.- Seal elekt. . . . D 45.-
Svizec D 140.- Karakül D 450.-
Skunks D 60.- Polh D 3-50

Prekrojenje, krzneni ovratniki, plašči in jopice po najnovejših pariških in dunajskih modelih. Za strokovno in solidno delo ter točno postrežbo jamči

P. SEN KO, krznarski mojster
Maribor, Gosposka ulica 37 5015

Volna zopet cenejša!

Cenejše so sedaj naše znamke znane vrste:

„Kluft“ za nogavice in dokolenice 10 dkg Din 13.-
„Gelbschild“ za puloverje in telovnike 10 dkg Din 16.-
„Teka“ za robce in jopice 10 dkg Din 18.-
„Fuldania“ za šale in čepice 5 dkg Din 9.-
„Partia“ 5 dkg Din 6.-

C. BUDEFELDT, Maribor

Likvidiramo

zalogo čevljev „AKRIS“, Cafova ulica
zraven UNION-kina.

Da čimprej izpraznimo lokal, prodamo vse čevlje izpod cene, zato Vas vabimo k nakupu.

Zaloga čevljev „AKRIS“.

RANILNICA

DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: **CELJE** nasproti pošte, prej južnoštajerska hranilnica

